

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE 4. ROČNÍK

PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Variant A

Školský vzdelávací program pre 4. ročník ŠZŠ

Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským (variant A)

Vzdelávacia oblasť	Predmet	ŠVP počet hodín	ŠkVP počet hodín	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	7	1	8
	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti			
	Rozvíjanie grafomotorických zručností			
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5
	Informatika			
Človek a príroda	Vecné učenie			
	Fyzika			
	Chémia			
	Biológia			
Človek a spoločnosť	Vlastiveda	2	1	3
	Dejepis			
	Geografia			
	Občianska náuka			
Človek a hodnoty	Etická výchova			
	Náboženská výchova			
	Náboženstvo			
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	4		4
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1		1
	Výtvarná výchova	1	1	2
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
Spolu povinná časť		21		
Voliteľné hodiny			4	
SPOLU: povinná časť + voliteľné hodiny				25

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	8 hodín týždenne, spolu 304 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 – primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry je v 4. ročníku rozdelený do oblastí:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA:

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- písanie
- významová rovina
- tvarová rovina

KOMUNIKÁCIA A SLOH:

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

ČÍTANIE A LITERATÚRA:

- technika čítania - čítanie textu, základy čítania s porozumením
- literárna výchova - všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Slovenský jazyk a literatúra	7	1	8

Ciele:

- poznávať vetu ako jazykový celok
- vedieť rozoznávať druhy viet
- poznávať slová rovnakého a opačného významu
- vedieť rozoznávať spisovné a nespisovné slová
- vedieť rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, krátke a dlhé samohlásky, tvrdé a mäkké spoluhlásky
- cvičiť sa v členení jednoduchých jazykových prejavov na vety
- cvičiť sa v tvorbe jednoduchých ústnych jazykových prejavov

Jazyková komunikácia

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis	Poznávanie vety z obsahovej, zvukovej a grafickej stránky. Rozlišovanie oznamovacej a opytovacej vety. Rozlišovanie slov vo vete. Usporiadanie známych slov vo významových okruhoch. Slová rovnakého a opačného významu. Rozlišovanie spisovných a nespisovných slov. Členenie slova na slabiky a hlásky, rozlišovanie hlásky a písmena. Rozlišovanie malých a veľkých písmen. Rozlišovanie samohlások, spoluhlások a dvojhlások. Rozdeľovanie slova podľa slabík na konci riadka (v jednoduchých prípadoch). Rozlišovanie krátkych, dlhých samohlások a dvojhlások sluchom, ich správne vyslovovanie a písanie. Rozlišovanie tvrdých a mäkkých spoluhlások. Písanie „i“ po mäkkých spoluhláskach a „y“ po tvrdých spoluhláskach. Osvojovanie výslovnosti a písania slov s mäkkými slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.
Počet hodín: 76	
Písanie	Docvičovanie a opakovanie všetkých malých a veľkých písmen a číslíc. Precvičovanie písmen strednej výšky s veľkosťou 4 mm. Precvičovanie písmen s hornou a dolnou dĺžkou s veľkosťou 8 mm. Precvičovanie písmen s dĺžňom a mäčkňom. Spresňovanie štíhlosti oválnych písmen s oblúkom a hornými a dolnými slučkami.

Počet hodín: 38	Spresňovanie rovnomernej výšky písmen, rozdielnej výšky písmen tvarovo podobných(e-l, v-V, c-C, č-Č, ch-Ch, o-O, z-Z, ž-Ž). Precvičovanie spájania písmen o, v, b s ostatnými písmenami prehĺbením a pretiahnutím háčikov (najmä s písmenami e, r, z).
Spolu: 114	

Komunikácia a sloh

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Odpovede na otázky Počet hodín: 9	Ústne odpovede na otázky na základe obrázkov, vlastných skúseností, textov z čítanky. Tvorenie otázok k jednoduchému textu. Členenie krátkych jazykových prejavov na vety.
Reprodukcia Počet hodín: 10	Reprodukovanie krátkych, jednoduchých viet. Obmieňanie oznamovacích, rozkazovacích a opytovacích viet.
Rozprávanie Počet hodín: 10	Rozprávanie podľa obrázkov alebo série obrázkov. Pomenúvanie pozorovaných predmetov a javov. Dopĺňanie vhodného slova do vety.
Opis Počet hodín: 5	Opis jednoduchých predmetov, (napr. vecí dennej potreby a vecí, ktoré poznajú žiaci z vlastivedy.)
Formy spoločenského styku Počet hodín: 4	Precvičovanie pozdravov, oslovenia, požiadania, vyjadrenia súhlasu a nesúhlasu, poďakovania, ospravedlnenia, krátkeho odkazu, blahoželania.
Spolu: 38 hodín	

Čítanie a literatúra

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Technika čítania Počet hodín: 54	Čítanie jednoduchých krátkych textov správne a s porozumením. Precvičovanie správneho slovného prízvuku a prirodzenej intonácie. Rozvíjanie schopnosti orientovať sa v prečítanom texte. Rozvíjanie kultúry hovoreného slova žiakov, vytváranie návykov správneho dýchania, znenia hlasu, správnej artikulácie a spisovnej výslovnosti.
Literárna výchova	Vnímanie a chápanie ilustrácie v čítanke, v knihe a v detskom časopise pri práci s textom. Nácvik spájania obsahu čítaného textu s ilustráciou. Menovanie postáv vystupujúcich v rozprávke, príbehu o deťoch alebo zvieratách. Jednoduchá reprodukcia obsahu rozprávky alebo príbehu podľa otázok.

	Nácvik vnímania rytmu verša, rýmu. Praktické rozlišovanie verša od prózy. Porozumenie pojmom rozprávka, hlasné čítanie, bábkové divadlo, bábkky, maňušky, divadelné predstavenie, filmové predstavenie. Čítanie a počúvanie ukážok z literatúry pre deti a mládež. Poézia od detských autorov (napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, J. Turan, D. Hevier). Rozprávky a rozprávkové dobrodružstvá (P. Dobšinský, E. Čepčeková). Poviedky o prírode, zvieratách a deťoch (M. Jančová, M. Haštová, M. Haľamová, R. Moric.) Povesti, literárno-náučné texty o prírode a technike.
Počet hodín: 98	
Spolu: 152 hodín	

Proces:

V písaní žiaci spresňujú tvary písmen a číslíc, zachovávajú rovnakú veľkosť, jednotný sklon písma 75 stupňov. Učia sa správne spájaniu písmen.

Postupuje sa podľa tvarových skupín písmen a číslíc:

1. L, l, e, é, b, f, h, k, d, d', t, t', číslice 1, 4
2. U, u, ú, i, í, r, r', n, ñ, m, V, v, y, ý, (W, w, X, x)
3. C, c, Č, č, E, Ch, ch, číslica 6
4. O, Ó, o, ó, ô, a, á, ä, d, d', dz, dž, číslice 0, 9
5. j, p, g, G, y, ý, (Q, q)
6. I, J, H, K, (X, x), číslice 8, 4
7. P, B, R, T, Ĥ, F, číslice 3, 5, 8
8. S, s, Š, š, L, Ľ, D, Ď, Dz, Dž, Z, z, Ž, ž, číslice 2, 7
9. A, N, Ň, M
10. . : , ; „ ! ? - = + ()

Písmená v zátvorkách sa nacvičujú len podľa potreby.

V čítaní venujeme zvýšenú pozornosť a individuálnu starostlivosť žiakom s chybami reči.

Pri čítaní ukážok sa zameriavame na poéziu detských hier a zábav, prírodu a ľudí v premene ročných období, na krásu ľudských vzťahov a kladných ľudských vlastností.

Medzipredmetové vzťahy:

-formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracované v rámci rôznych predmetov

-formou vzťahu čítania literárnej výchovy k hudobnej výchove

Stratégie vyučovania:

Vyučovanie slovenského jazyka je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy vyučovania:

-motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika metóda otázok a odpovedí.....)

- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- expozičné (vysvetľovanie nového učiva, metóda nadmerného zvýraznenia informácií, porovnávacia, spätnej väzby.....)
- fixačné (ústne skúšanie, praktickou činnosťou.....)

Zmapovaním základných potrieb dieťaťa špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb jednoduchou verbálnou formou (ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania dieťaťa). Zmapovaním obľúbených aktivít predmetov žiaka vytvoriť podmienky k tomu, aby bol žiak nútený verbálne vyjadriť žiadosť o ne.

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka a literatúry by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Učebné zdroje:

Učebnica - Slovenský jazyk pre 4. ročník ŠZŠ

Pracovný zošit zo slovenského jazyka autor: PaedDr. Eva Gelányiová, Mgr. Andrea Michalová,
Pracovný list z písania pre 4. ročník ŠZŠ autor: PaedDr. Jana Pišová,

Čítanka pre 4. ročník ŠZŠ

Pracovný list k čítanke pre 4. ročník autor: Mgr. Anna Demianovičová, Mgr. Veronika Maňková,

časopisy Zvonček, Slniečko,

detskí autori napr. Ľ. Podjavorinská, H. Zelinová, rozprávky – P. Dobšínský, J.C. Hronský,
poviedky – R. Moric, M. Haštová,
materiálno – technické a didaktické prostriedky.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Matematika
Časový rozsah výučby	5 hodín týždenne, 190 hodín ročne
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 – primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Poňatie vyučovania matematiky v špeciálnej základnej škole je v súlade s poňatím vyučovania matematiky na základnej škole. Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a pracovného pomeru. Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať. Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím. Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Matematika	4	1	5

Ciele:

- opakovať a prehĺbiť učivo z 3. ročníka
- vedieť sčítať prirodzené čísla v obore do 100
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy
- osvojiť si násobenie a delenie v obore do 30
- vedieť rysovať a označiť priamku, vyznačiť body ležiace a neležiace na priamke
- vedieť merať dĺžku úsečky

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsahu učiva
Aritmetika	
Numerácia v odbore do 100	Určovanie počtu predmetov počítaním po desiatich. Čítanie a písanie číslíc. Určovanie rádu čísel jednotky, desiatky, stovky. Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel, zápis pomocou znakov =, >, <, číselná os. Riešenie jednoduchých nerovníc typu $a < 75$ postupným dosadzovaním. Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.
Počet hodín: 50	
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 bez prechodu cez základ	Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10. Príklady typu: $\begin{array}{r} 30 + 40 = 70 \quad 30 \quad 70 \\ 70 - 40 = 30 \quad \underline{40} \quad \underline{-40} \end{array}$ Pričítanie jednociferného čísla k číslu, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu: $\begin{array}{r} 30 + 7 \quad 30 \\ \underline{7} \end{array}$ Odčítanie jednociferného čísla, ktoré je násobkom čísla 10. Príklady typu: $\begin{array}{r} 37 - 7 \quad 37 \\ \underline{-7} \end{array}$ Sčítanie dvojčiferných a jednociferných čísel bez prechodu cez základ. Príklady typu: $\begin{array}{r} 34 + 5 \quad 34 \\ \underline{5} \end{array}$ Odčítanie jednociferného čísla od dvojčiferného čísla bez prechodu cez základ. Príklady typu: $\begin{array}{r} 37 - 4 \quad 37 \\ \underline{-4} \end{array}$ Písomné sčítanie a odčítanie. Riešenie jednoduchých slovných úloh.
Počet hodín: 50	
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100 s prechodom cez základ.	Odčítanie jednociferného čísla od násobkov desiatich. Príklady typu: $\begin{array}{r} 40 - 6 \quad 40 \\ \underline{-6} \end{array}$ Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojčiferného čísla s prechodom cez základ. Príklady typu: $\begin{array}{r} 46 + 7 \quad 46 \\ \underline{7} \end{array}$ Odčítanie jednociferného čísla od

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

- PaedDr. Rýglová Janka, PhDr. Bálint. Ľudovít, Učebnica Matematiky pre 4. ročník Špeciálnych základných škôl variant A
- pracovný zošit z Matematiky pre 4. ročník Špeciálnych základných škôl variant A

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Vlastiveda
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín ročne
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vlastiveda je integrovaný vyučovací predmet v 4. až 6. ročníku pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia. Prostredníctvom tohto vyučovacieho predmetu žiaci získavajú základné poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Nadväzuje na poznatky o prírode a spoločnosti, ktoré žiaci získali vo vecnom učive v (prípravnom), 1. až 3. ročníku., a utvára základy pre vyučovanie spoločensko-vedných a prírodovedných predmetov.

Cieľom vyučovacieho predmetu vlastiveda je u žiakov vytvárať vzťah k miestu, kde žijú. Vedie ich k úcte k dospelým, priateľskému vzťahu k spolužiakom. Vychováva ich k ochrane životného prostredia. Obsah vyučovacieho predmetu vychádza z miestneho prírodného prostredia a prežívanej sociálnej skutočnosti. Na základe pozorovania, získajú žiaci základné poznatky o živej a neživej prírode, z prostredia miestnej krajiny. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike. Dôležitou súčasťou vyučovania vlastivedy sú vychádzky a exkurzie, pri ktorých žiaci získavajú konkrétne poznatky o predmetoch, javoch a živočíchoch v ich prirodzenom prostredí. Sviatky, pamätné dni a významné výročia žiakom pripomínáme priebežne. Využívame predovšetkým miestne a regionálne kultúrne podujatia a slávnosti.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Vlastiveda	2	1	3

Ciele:

- vedieť sa orientovať v školskej budove
- oboznámiť sa so školským poriadkom
- upevňovať si návyky pri príprave na vyučovanie
- vedieť sa orientovať v príbuzenských vzťahoch v rodine a v najbližšom príbuzenstve
- oboznámiť sa s deľbou práce v domácnosti
- poznávať miestnu obec a okolitú krajinu
- poznať charakteristické prejavy počasia v jednotlivých ročných obdobiach

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Škola a život v škole Počet hodín: 7	Škola, orientácia v školskej budove. Správanie a povinnosti žiakov v škole, školský poriadok, vnútorný poriadok školy. Naša trieda, triedny kolektív – súčasť kolektívu školy. Služby v triede, príprava na vyučovanie.
Rodina Počet hodín: 7	Rodina, príbuzenské vzťahy: rodičia, deti, súrodenci, prarodičia, vnuk, vnučka, teta, strýc, bratranec, sesternica. Členovia rodiny. Príbuzný – známy. Orientácia vo veku osôb (starý – mladý, starší – mladší). Deľba práce v domácnosti. Starostlivosť o estetické prostredie domova. Dátum narodenia, menín. Opakovanie tematického celku.
Príroda v jeseni Počet hodín: 13	Opakovanie poznatkov o prírode z predchádzajúcich ročníkov. Charakteristické prejavy počasia a prírody v jeseni. Odlietanie vtákov, kalendár prírody. Jeseň v záhrade v sade. Zber zeleniny – poznať a vymenovať jednotlivé druhy zeleniny, vedieť, pre ktorú časť sa pestujú, význam zeleniny pre zdravie. Zber ovocia – poznať jablňu, hrušku, slivku, čerešňu, poznať využitie ovocia a jeho význam pre zdravie. Uskladnenie ovocia a zeleniny na zimu. Konzervovanie ovocia a zeleniny – zaváraním, nakladaním a zmrazovaním. Poznať a pomenovať 3 až 4 jesenné kvety (podľa miestnych podmienok). Jesenné práce v záhrade, na poli. Zber poľnohospodárskych plodín – zemiakov, cukrovej i krmnej repy, kukurice. Spôsob zberu plodín.
Domov, obec	Poznávanie miestnej obce a okolitej krajiny. Informácie o obci, sídlo školy, bydliska, názov, poloha v krajine. Pozorovanie prírodných javov a procesov v miestnej krajine. Vodné toky, mosty, umelé nádrže. Ochrana životného prostredia. Názvy najbližších obcí, miest, dopravné spojenie medzi nimi a miestnou obcou (kúpa lístku na vlak, autobus). Činnosť zdravotníckeho zariadenia, lekárne, pošty, stanice, polície, požiarneho útvaru. Doprava: Základné pravidlá pre chodcov, základné dopravné značky pre chodcov a cyklistov, osvojenie pravidiel riadenia križovatky a praktické dodržiavanie. Prechádzanie vozovky, bezpečné správanie sa chodca v cestnej premávke.

Počet hodín: 23	Služby obyvateľstvu v obci. Významné objekty v krajine.
Príroda v zime Počet hodín: 8	Charakteristické prejavy počasia a prírody v zime. Zmeny v porovnaní s jeseňou. Pozorovanie vody, ľadu, snehu v mraze a v teplej miestnosti. Rastliny v zime. Poznať aspoň 2 izbové rastliny a vedieť ich ošetrovať. Listnaté a ihličnaté stromy v zime. Voľne žijúce zvieratá v zime, zimný spánok, starostlivosť o vtáky a lesné zvieratá. Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch.
Orientácia v čase Počet hodín: 8	Kalendárny rok, školský rok – vedieť, kedy začínajú. Názvy dní v týždni, názvy mesiacov, názvy ročných období. Časti dňa. Činnosť detí v jednotlivých častiach dňa. Celé hodiny a polhodiny.
Príroda a činnosť človeka Počet hodín: 6	Príroda živá a neživá. Prírodniny. Rastliny, živočíchy, človek. Vplyv človeka na prírodu.
Živá príroda Počet hodín: 26	Človek: Hlavné vonkajšie časti tela, hlavné časti tváre (určenie a pomenovanie) a najdôležitejšie vnútorné orgány (mozog, srdce, pľúca, žalúdok). Starostlivosť o zdravie, hygiena, správny režim dňa. Ochrana pred úrazmi a iným poškodením (chemické látky, fajčenie, alkohol, zlé životné prostredie). Zvieratá: Hlavné časti tela. Hmyz, ryby, vtáci, cicavce (končatiny, krídla), životné prejavy zvierat (pohyb, prijímanie potravy, starostlivosť o potomstvo). Vzťah človeka k zvieratám. Rastliny: Byliny, dreviny (kry, stromy). Časti tela rastlín – koreň, stonka, list, kvet, plod. Význam zelených rastlín.
Príroda na jar Počet hodín: 8	Charakteristické prejavy počasia a prírody na jar. Porovnanie so zimou. Návrat vtákov, hniezdenie. Jarné práce na poli, v záhrade, v sade. Poznávanie čerešne a jablone podľa kvetu. Ochrancovia (včely, osy, vtáky) a škodcovia (chrústy, húsenice) ovocných sádov a záhrad. Poznávanie jarných kvetov podľa miestnych podmienok.
Príroda v lete Počet hodín: 8	Charakteristické prejavy počasia a prírody v lete. Poznať druhy obilia. Žatva. Význam obilia. Lesné plody, ich zber, využitie. Lesné ovocie. Poznávanie niektorých záhradných a lúčnych kvetov. Letné športy. Správanie cez prázdniny pri vode a v lese z hľadiska bezpečnosti. Ochrana prírody. Chránené oblasti, ich význam.
Spolu: 114 hodín	

Proces:

Na základe poznávania miestnej krajiny sa žiaci učia pozorovať a popisovať okolitú krajinu, oboznamujú sa s jej prírodnými podmienkami. Poznávajú činnosť podnikov,

obchodnej siete a služieb. V cestnej premávke spoznávajú osvojené dopravné značky. Učia sa privolať prvú pomoc. Vyučovanie vlastivedy má byť založené na pozorovaní, nepreťažujeme žiakov množstvom faktov.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (slovenský jazyk /gramatika, sloh, písanie, čítanie/, matematika, pracovné vyučovanie, výtvarná výchova, hudobná výchova).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie),
- vysvetľovanie nového učiva (vysvetľovanie, rozhovor),
- metódy samostatnej práce,
- metódy opakovania a precvičovania,
- demonštračné metódy,
- metóda viacnásobného opakovania,
- metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií,
- metóda optimálneho kódovania,
- metóda intenzívnej spätnej väzby,
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

- Silvia Škultétyová, Jana Rohovská, 1998: Vlastiveda pre 4. ročník špeciálnych základných škôl. EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., ISBN 978-80-8091-185-0
- Silvia Škultétyová, Jana Rohovská, 1998: Vlastiveda pre 4. ročník špeciálnych základných škôl, Pracovný zošit. EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., ISBN 978-80-8091-069-3

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Časový rozsah výučby	4 hodiny týždenne, spolu 152 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka, Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 – primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov. V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou. Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce: ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke pestovateľské práce sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Pracovné vyučovanie	4	0	4

Ciele:

- oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva
- oboznámiť sa s vlastnosťami kože a koženky
- naučiť sa pracovať s mäkkým drôtom
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste
- naučiť sa šetriť materiálom

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Sebaobslužné činnosti	Osobná hygiena. Umývanie rúk toaletným mydlom, čistenie nechťov kefkou. Ošetrovanie pri bodnutí hmyzom, pri malej popálenine.
Počet hodín: 20	
Práce v domácnosti	Hygiena domácnosti. Umývanie, utieranie a upratovanie riadu. Utieranie prachu, čistenie nábytku. Umývanie umývadla a vane. <u>Príprava pokrmov:</u> Obsluha elektrického variča varnej kanvice, mikrovlnnej rúry. Prestieranie stola k raňajkám. Príprava raňajok: chlieb s maslom a džemom, čas s citrónom, biela káva. Varenie zemiakov v šupke, ošúpanie zemiakov. <u>Šitie:</u> Šitie predným stehom na kanave. Spájanie látky jednoduchým zošitím, prišívanie gombíka, spínačky, pútka. Zošívanie látky predným stehom, zadným stehom do jednoduchého švika. Začisťovanie okrajov látky obnitkovacím alebo slučkovým stehom. Navliekanie šnúry a gumy, zošívanie koncov gumy. Rozoznávajúce tkanín: bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické. Háčkovanie. Nacvičovanie retiazkových očiek.
Počet hodín: 28	
Práce v dielni	<u>Práce s papierom a kartónom:</u> Prekladanie, skladanie, strihanie, vystrihovanie, lepenie, rezanie, zošívanie, meranie a prebíjanie (používanie dierkovača, zošívачky). Zostavovanie skladačky z papiera. Prepletanie farebných pásikov. Strihanie podľa predkresleného vzoru. Balenie balíka. <u>Modelovanie:</u> Príprava hliny na modelovanie (vláčnosť, hustota), používanie modelovacích potrieb. Modelovanie drobných predmetov tvaru kocky, hranola, valca, gule. <u>Montážne a demontážne práce:</u> Zostavovanie modelov z konštrukčnej stavebnice, spájanie maticami, skrutkami. Nacvičovanie správneho pomenovania nástrojov a stavebnicových dielov. Oboznámenie žiakov s funkciou používaných nástrojov. Demontáž modelov a ukladanie jednotlivých častí do škatule. Zostavovanie modelov z kartónových stavebnicových častí. <u>Práce s drevom:</u> Oboznámenie žiakov s vlastnosťami dreva. Oboznámenie sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov. Nacvičovanie základných prác s drevom: rezanie dreva (nožom, pílou chvostovkou a čapovkou), opracovanie dreva (rašpľou, pilníkom), vŕtanie (nebožiecom), brúsenie (šmirgľovým

	papierom), napúšťanie hydrovoskom a leštenie. Používanie drevených a oceľových tužidiel, pokosnice a uholnice. Meranie skladacím metrom. Rezanie prútu nožom na menšie časti, delenie pomocou zárezov, zaobľovanie a zahrocovanie koncov. <u>Práce s kovem:</u> Práca s mäkkým drôtom – vyrovnávanie, ohýbanie, strihanie, pílenie, začisťovanie koncov. Vyrovnávanie klincov. <u>Práce s kožou alebo koženkou:</u> Oboznámenie sa s vlastnosťami spracovávaného materiálu. Strihanie, rezanie podľa kovového pravítka, prebíjanie dutým priebojníkom.
Počet hodín: 76	
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín: zalievanie, kyprenie, prihnojovanie, presádzanie. Rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami (pelargónia, begónia a iné.), práca s klíčiďlom (cibuľa, cesnak). Rýchlenie cibulovitých rastlín (narcis, tulipán, krokus). Pestovanie zeleniny: hrach, reďkovka, šalát, fazuľa, pažitka, rajčiak. Zber liečivých rastlín podľa miestnych a časových podmienok. Pestovanie trvaliek (pivónia, králiky, nevädze a iné).
Počet hodín: 28	
Spolu: 152 hodín	

Proces:

Pri modelovaní učíme žiakov zachovávať proporcie vo veľkostiach modelovaných predmetov. Pri práci s drevom sa v praktických činnostiach žiaci oboznamujú s vlastnosťami dreva a porovnávajú ich s vlastnosťami papiera, kartónu, látky, kože. Pracujú s mäkkým drevom, kôrou, prútom, tenkou tyčou, kolíkom, špajdlou, drevenou doštičkou. Pri prácach v domácnosti pred používaním čistiacich prostriedkov na nábytok, vane a umývadlá žiakov poučíme o bezpečnosti pri práci s chemickými látkami a ich správnej aplikácii pri čistení. Žiaci pri práci s čistiacimi prostriedkami používajú ochranné rukavice.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (slovenský jazyk a literatúra, matematika, telesná a športová výchova, výtvarná výchova).

Stratégie vyučovania:

Pri vyučovaní pracovného vyučovania je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

motivačné /motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie/,
 expozičné /slovné metódy – rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, dramatizácia,
 metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov – demonštračné, manipulácia s predmetmi,
 metódy samostatnej práce /práca s maketou/.

Z organizačných foriem viac využívať samostatnú prácu ako aj prácu v skupinách.

Učebné zdroje:

- Knihy na rozvoj zručností a schopností žiaka,
- Využívanie stavebníc, puzzle, hračiek,
- využívanie internetu, prírodnín, predlôh, modelov, detské maľovanky, makety, vzorové predmety, prírodniny,
- školský pozemok.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín ročne
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia. Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi. Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Hudobná výchova	1	0	1

Ciele:

- učiť sa rozlišovať melódiu a sprievod
- vytvárať sprievod k piesňam na elementárnych nástrojoch
- vedieť rozlišovať pieseň a nástrojovú skladbu
- učiť sa rozoznávať zvuk klavíra, huslí, bubna, a trúbky
- uplatňovať základné pohybovo-rytmické prvky v ľudových hudobno-pohybových hrách

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Piesne na spev žiakov Počet hodín: 22	Milá kamarátka (O. Francisci); Maličká som (ľudová); Nech si lieta (A. Čobej); Ovce moje, ovce (ľudová); U susedov, tam je topoľ (ľudová); Lietala si lastovička (ľudová); Letela páva, letela (ľudová); Fúka, fúka fujavica, Vianočné koledy, Snehuliak (S. Hochel); Sniežik sa nám chumelí (J. Matuška); Fašiangy, Turíce (ľudová); Čierne oči, chodte spať (ľudová); Ej, už sa k jari blíži (ľudová); Kukulienka, kde si bola (ľudová); Na bielej hore (ľudová); Číže je to biely dom (ľudová); Zahrajte mi muzikanti (ľudová); Mamička moja (O. Francisci); Od kolieska do kolieska (ľudová) a iné. Rozlišovanie piesne a nástrojovej skladby, vyčítanky, rečňovanky, uspávanky, pochodu a hudby k tancu. Vytváranie sprievodu k piesňam s využitím kvinty alebo opakovaného motívu na elementárnych nástrojoch.
Piesne na počúvanie Počet hodín: 4	Uspávanka (F. Schubert); Mamičkám (I. Hurník); Nad Tatrou sa blýska a iné. Počúvanie inštrumentálnej a vokálnej skladby, zameriavanie pozornosti na výrazný prvok skladby.
Počúvanie skladieb Počet hodín: 7	Maličká som; Zahrajte mi muzikanti (E. Suchoň); Zázračná muzika (J. Letňan), Chorá bábika, Pohreb bábiky, Nová bábika (P.I.Čajkovskij); Pochod komediantov (B. Smetana) a iné. Rozoznávanie zvuku klavíra, huslí, bubna, a trúbky.
Hudobno-pohybové hry Počet hodín: 5	Tiki-taki, tiki-tak (Š. Kantor); Cip, cip, cipovička (ľudová); Čížiček, čížiček (ľudová) Uplatňovanie a rozvíjanie základných pohybovo-rytmických prvkov v ľudových hudobno-pohybových hrách, napodobňovanie známych pracovných činností.
Spolu: 38 hodín	

Proces:

Pri spievaní piesní a v hudobno-pohybových hrách vedieme žiakov k uvoľnenému, plynulému spevu, k ľahkému tvoreniu tónu, hospodárnemu dýchaniu, zreteľnej výslovnosti, čistej intonácii a spontánnemu rytmu. V skladbách na počúvanie učíme žiakov rozoznávať zvuk hudobných nástrojov, s ktorými sa oboznamujú. V hudobno-pohybových činnostiach si rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky, napodobňujú známe pracovné činnosti.

Medzipredmetové vzťahy:

Okrem primeraných výtvarných ukážok sa využívajú aj rôzne literárne útvary, najmä rečňovanky, vyčítanky, príslovia a porekadlá, krátke a veku primerané básne a texty piesní. Na telesnej výchove možno vhodne využiť niektoré piesne, ľudové či hudobno-pohybové hry. A zase opačne: v niektorých predmetoch vhodne zvolená pieseň alebo inštrumentálna skladba pomôže zvýrazniť podstatu deja a obsah učiva. Hudobné dielo neraz poslúži aj ako inšpirácia pre námetové alebo tematické kreslenie. V rámci medzipredmetových vzťahov je vhodné odstraňovať únavu spevom, krátkou hudobnou hrou alebo inou hudobnou činnosťou.

Stratégie vyučovania:

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov, preto odporúčame: skupinové, projektové, diferencované vyučovanie; návštevu hudobných podujatí, besedy, zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

podľa toho, ako vyučovacia metóda podnecuje a zaisťuje úroveň žiakovej aktivity:

1. metódy sprostredkovania hudby a hudobných poznatkov učiteľom
 - slovný výklad (najmä pri počúvaní hudby), by mal učiteľ obmedziť, mal by radšej použiť názornú ukážku zvukovú alebo zrkovú, mohol by počas tejto metódy prejsť do rozhovoru so žiakmi a podnecovať ich aktivitu kladením jednoduchých otázok,
 - demonštrácia hudobného diela (živý učiteľov spevácky alebo inštrumentálne prednes, mal by byť na vyučovaní častý)
2. metódy osvojovania hudby spoluprácou učiteľ a žiak
 - hudobný dialóg (učiteľ zaspieva, alebo zahrá hudobnú otázku a žiak samostatne vytvorí symetrickú odpoveď)
3. metódy relatívne samostatného objavovania hudby a utvárania hudobných činností žiakom - zvyšujú aktivitu detí a podiel samostatnej práce. Od žiaka vyžadujú tvorivosť, od učiteľa vhodnú prípravu a korigovanie. Sú to improvizčné pokusy, neskôr tvorba vlastných textov a pokus o ich syntézu s melódiou. (kreslenie pri hudbe v stoji a vyjadrenie rytmu hudby, pohybové vyjadrenie situácie prostriedkami hud. umenia, vyjadrenie pocitov, nálad...)

podľa priebehu jednotlivých fáz v hudobnom vyučovaní:

1. metódy osvojovania učiva
2. metódy predcvičovania a opakovania učiva
3. metódy preverovania vedomostí, schopností a zručností

Učebné zdroje:

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. V hudobnej výchove je to predovšetkým hudobný materiál (vokálne a inštrumentálne skladby, hudba k pohybovým hrám a tancom, piesne, skladby na počúvanie, hudobný materiál pre hrové činnosti a cvičenia), sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, percepčných, hudobno-pohybových.

Internetové stránky zamerané na hudbu.

Učebnica HUV pre 4. ročník ŠZŠ, Žikovská a kol.

Audiovizuálne programy

Vizuálne učebné pomôcky – statické – Hudobný obraz, Hudobné základy, Hudobné nástroje.

Auditívne učebné pomôcky

Vystúpenia školských hudobných súborov

doplňkové: školská knižnica:

Spievajže si, spievaj, Helena Repassyová a M. Šamko

Slovenský spevník, J. Geryk

Hudobná výchova s metodikou, Š. Kantor, V. Fedor a kol.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Výtvarná výchova
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín ročne
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia.

Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života.

Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité možnosti pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále brať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka.

Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Výtvarná výchova	1	1	2

Ciele:

- spresňovať, rozvíjať a obohacovať získané poznatky a výtvarné zručnosti
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť
- učiť sa správne komponovať a zobrazovať priestor
- učiť sa správne vidieť a odpozorovaný tvar nakresliť

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	
Tematické práce Počet hodín: 20	Námety zo života detí, ich činností a prostredia, v ktorom sa pohybujú v nadväznosti na obsah vyučovania ostatných predmetov v tomto ročníku (slovenský jazyk a literatúra, vlastiveda, pracovné vyučovanie, hudobná výchova). Komponovanie a zobrazovanie priestoru: maľbou (akvarel, tempera, suchý pastel) a kresbou (mastný pastel v kombinácii s akvarelom, tuš kolorovaný akvarelom).
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem Počet hodín: 15	Výtvarné stvárnenie skutočností na základe priameho pozorovania (zrakového, hmatového, sluchového vnímania). Zachytenie tvarov, štruktúr a farebnosti prírodnín. Zachytenie veľkosti, tvarov a materiálov vecí dennej potreby. Výtvarné stvárnenie kresbou (rudka, mäkká ceruzka, kolorovaná kresba, kombinované techniky), maľbou (suchý a mastný pastel, fixy).
Plošné a priestorové úžitkové práce	
Dekoratívne práce Počet hodín: 20	Poznávanie a hodnotenie rôznych výtvarných techník a materiálov. Jednoduché členenie plochy s využitím farby a línie. Ornamentálna kresba, vyplňanie plochy podľa šablóny. Dvojfarebné a trojfarebné kombinácie. Námety v súvislosti s kultúrou bývania a odievania.
Priestorové práce Počet hodín: 15	Modelovanie a priestorové vytváranie s rôznym výtvarným materiálom. Modelovanie dvojrozmerných a trojrozmerných plastík.
Výtvarná kultúra	
Výstavy, vychádzky, besedy Počet hodín: 6	Návšteva výstavných prác detí, umelcov, ľudových umelcov, remeselníkov podľa regionálnych možností. Vychádzky zamerané na pozorovanie architektúry a panorámy krajiny. Besedy o ilustráciách a reprodukciách umeleckých diel.
Spolu: 76 hodín	

Proces:

Pri zobrazovaní prírodných a umelých foriem vedieme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie napríklad kôry stromov, konárov a listov. Žiakov upozorňujeme na funkčnosť a estetiku predmetov dennej potreby. Učíme ich pochopiť výrazové možnosti grafických techník a ich uplatnenie vo výtvarnej výrobe. V kompozíciách dekoratívnych prác vychádzame z ľudového umenia. Učíme ich prezentovať vlastnú prácu v triede, v škole.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov hudobná výchova, slovenský jazyk, pracovné vyučovanie, vlastiveda.

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné úlohy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Knihy s námetmi s výtvarnou tematikou napr. Výtvarné hrátky pro deti autor: Mary Ann Kohlová - translation: Klára Vaňková,
Výtvarná výchova v 1. a 2. ročníku autor: Vladimír Poupa, Jan Voseček.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, 76 hodín ročne
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	9 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Ciele predmetu telesná výchova v špeciálnej základnej školy sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, t.j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy, zameraná k zmierňovaniu, alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč. Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná výchova odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriaďovať motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionálne, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Telesná výchova	2	0	2

Ciele:

- sústavne rozvíjať telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť žiakov
- poskytovať žiakom čo najviac pohybových podnetov
- rozvíjať všeobecnú vytrvalosť, obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu
- uplatňovať estetický pohybový prejav a rytmické cítenie

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Poradové cvičenia Počet hodín: 2	Upevnenie pasívne ovojených základných povelov z nižších ročníkov. Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu. Obraty na mieste. Pochod podľa hudby, pochod so spevom.
Kondičné cvičenie Počet hodín: 28	Cvičenia s využitím behu: Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok. Vytrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov. Beh vzad, cval stranou. Cvičenia s krátkym švihadlom: Opakované preskoky znožmo, jednož., striedavonož., so zameraním na techniku a vytrvalosť. Preťahovanie vo dvojiciach. Cvičenia s dlhým švihadlom: Preskoky krúžiaceho švihadla. Cvičenia s využitím lana: Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh Cvičenie s plnou loptou 1-2kg: Nosenie, prenášanie, gúľanie a podávanie na mieste i v pohybe. Súťaživé štafety. Cvičenie s využitím lavičky: Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky asi 45°). Dvíhanie a nosenie lavičky. Cvičenie na rebrinách: Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov. Zoskoky zo 5. – 6. priečky na pružnú podložku. Cvičenie s použitím debny ako prekážky: Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku. Rýchle preskoky odrazom jednož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi. Cvičenie na rebríku: Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku. Šplh na tyči: Šplh s prírazom. Spúšťanie na tyči rúčkovaním Jazda na bicykli: Nácvik pedálovania. Cvičenie rovnováhy.
Prípravné cvičenia Počet hodín: 5	Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici. Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou, činkami a iným náradím.
Rytmická gymnastika a tanec Počet hodín: 5	Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe. Prísuný krok so zmenami v tempe. Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov. Polkový krok. Pohybová improvizácia na hudobnú alebo rytmickú predlohu.
Akrobacie	Zo stoja na lopatkách oporou v bokoch – pádom vpred skrčmo. Kotúl vpred. Kotúl vpred opakovane, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť. Kotúl vpred na zvýšenej podložke (2 - 3 diely debny).

Počet hodín: 7	Kolíška vzad z rôznych postojov a polôh. Kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakovane. Stoj na rukách s pomocou aj samostatne pri stene.
Atletika Počet hodín: 6	Rýchly beh na 30 – 50 m s preskakovaním nízkych (20 cm) pravidelne rozostavaných prekážok. Vytrvalostný beh do 12 minút. Skok do diaľky skrčmo z rozbehu. Hod loptičkou do diaľky a na cieľ. Skok do výšky.
Základné činnosti športových hier Počet hodín: 11	Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených, náročnejších podmienkach. Podávanie lopty na mieste i v pohybe. Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou. Prihrávka obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo proti stene. Odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach. Nadhodenie lopty a prihrávka obojruč trčením v pohybe. Prihrávka jednoruč, obojruč trčením v pohybe.
Drobné pohybové hry Počet hodín: 4	Formovanie kladných vlastností. Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom. Hry na snehu, na ľade.
Turistika Počet hodín: 8	Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 2 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybíhanie a zbiehanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov. Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách. Ošetrovanie povrchových poranení. Prenášanie ranených. Základné spôsoby orientácie v prírode.
Spolu: 76 hodín	

Proces:

Prostné cvičenia zameriavame na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu, na posilnenie a pretiahnutie svalových skupín, na zväčšovanie rozsahu pohybu v kĺboch a chrbtici. Pri pohybových hrách sa zameriavame na zdokonaľovanie lokomočných a špecifických herných zručností.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracované v rámci predmetov (hudobná výchova, slovenský jazyk a literatúra, pracovné vyučovanie, vlastiveda, matematika.....).

Slovenský jazyk a literatúra:

Základné pohyby pri písaní vychádzajú z hrubej motoriky a z veľkých kĺbov. Teda z rozvoja hrubej motoriky vychádza rozvoj jemnej motoriky. Z jemnej motoriky potom vychádza rozvoj grafomotoriky. Motoriku rozvíjame najmä na hodinách telesnej a športovej výchovy. Zároveň rozvíjame aj komunikačnú schopnosť:

- vyjadrovať sa veku primeranou športovou terminológiou,
- vyjadrovať svoje názory, vedomosti a pocity súvisiace s realizovanými pohybovými aktivitami,
- interaktívne a kreatívne reagovať na otázky súvisiace so športovou činnosťou,
- dokázať komunikovať o aktuálnych športových udalostiach v škole, obci, regióne ale i významných športových súťažiach a sviatkoch.

Matematika:

- pri rozvoji matematických modelov myslenia využívať vyjadrovanie telom a pohybom,
- rozvíjať priestorové myslenie prostredníctvom pohybových aktivít,
- rozvíjať logické myslenie prostredníctvom taktických úloh v pohybových činnostiach,
- využívať poznatky o tele človeka, jeho pohyboch a účinkoch.

Digitálna kompetencia:

- využívať informačné technológie na vyhľadávanie potrebných informácií súvisiacich so športovými aktivitami.

Rozvíjanie sociálnych zručností:

- vytvoriť si vlastnú identitu (nájsť si svoje miesto) pri aktívnej športovej činnosti – svojej účasti na nej v rámci skupiny, tímu ap.,
- vedieť rešpektovať práva i povinnosti (svoje i iných) pri realizovaných športových aktivitách,
- vedieť kooperovať pri športových aktivitách,
- byť tolerantný pri iných názoroch na riešenie aktuálneho problému súvisiaceho so športovou aktivitou a zároveň asertívny pri nastoľovaní svojich požiadaviek a formulovaní svojich názorov.

Stratégie vyučovania:

Pri vyučovaní telesnej a športovej výchovy by sa mali využívať nasledovné metódy, ktoré zefektívnia vyučovanie telesnej výchovy:

- motivačné metódy: motivačný rozhovor, motivačný výklad, motivačné rozprávanie, motivačné demonštrovanie
- expozičné metódy: výklad, vysvetľovanie, riadený rozhovor, opis, demonštrovanie, metóda ukážky, metóda pozorovania, napodobňovania, metóda hry
- fixačné metódy: napodobňovanie, opakovanie, metódy pasívneho pohybu a pohybové kontrasty, tiež herné a súťaživé metódy
- diagnostické metódy: metódy pozorovania, metódy rozhovoru, testovanie motorických schopností, zručností
- samostatná práca žiakov

Organizačné formy:

- ranné cvičenia (denne na začiatku 1. vyučovacej hodiny),
- telovýchovné chvíľky počas vyučovacích hodín (denne niekoľkokrát na všetkých predmetoch, keď učiteľ pozoruje u žiakov únavu resp. nekoncentrovanosť),
- rekreačné využívanie prestávok (denne predovšetkým cez veľkú prestávku využívať možnosti školského dvora, telocviční, voľných priestorov ap.), v prípade nepriaznivého počasia (nedá sa ísť von, v triedach a na chodbách je vydýchaný vzduch) zabezpečiť potrebu

okysličovania organizmu 2 – 3 minútovými aktivizačnými cvičeniami na začiatku vyučovacích hodín,

- vyučovacia hodina telesnej a športovej výchovy (hlavná organizačná forma),
- záujmové krúžky na škole s pohybovým zameraním (výberová forma aktivít),
- školské športové súťaže – pravidelné i jednorazové,
- cvičenia v prírode (2 x ročne v rozsahu po 4 hodiny v každom ročníku).

Formy práce: špecifické formy (kruhovú, na stanovištiach, doplnkové cvičenia)
hromadná forma, skupinová forma

Učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Metodická príručka TV, odborné publikácie k téme, rôzne učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy.	výpočtová technika	Lopty, lavičky, švihadlá, žinenka, rebriny, lano, ap. – čo sa v objekte školy nachádza	Internet, knižnica: TV v materskej škole, S. Keller a kol. Športová gymnastika, X. Rovná, G. Varga
2. Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Metodická príručka TV, odborné publikácie k téme.	výpočtová technika	Lopty – volejbalové, basketbalové, plné, sieť, koše, bránky ap. – čo sa v objekte školy nachádza	Internet, knižnica: Pohybové hry, M. Rovný, D. Zdeněk Pohybové hry detí predškolského veku, M. Rovný a kol. TV v materskej škole, S. Keller a kol.
3. Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Metodická príručka TV, odborné publikácie k téme, rôzne učebnice, odborná literatúra, odborné časopisy.	výpočtová technika	CD prehrávač, stuhy, palice, švihadlá- krátke, dlhé, ap. – čo sa v objekte školy nachádza	Internet, knižnica: Cvičíme s najmenšími, E. Čepčianska a kol.

4. Prípravné cvičenia	Metodická príručka TV, odborné publikácie k téme	výpočtová technika	Podložky, žinenky, lavičky, ap. – čo sa v objekte školy nachádza	Internet, knižnica: Športová gymnastika, X. Rovná, G. Varga
5. Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Metodická príručka TV, odborné publikácie k téme.	výpočtová technika	Lopaty , Klzáky, sánky, kolobežky, ap. – čo sa v objekte školy nachádza	Internet, knižnica: Mama, otec, cvičte so mnou, J. Berdychová

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE 4. ROČNÍK

PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Variant B

Školský vzdelávací program pre 4. ročník ŠZŠ

Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským (variant B)

Vzdelávacia oblasť	Predmet	ŠVP počet hodín	ŠkVP počet hodín	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	3		3
	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3		3
	Rozvíjanie grafomotorických zručností	1	2	3
Matematika a práca s informáciami	Matematika	3	2	5
	Informatika			
Človek a príroda	Vecné učenie	2		2
Človek a hodnoty	Etická výchova			
	Náboženská výchova			
	Náboženstvo			
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	4		4
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1		1
	Výtvarná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
Spolu povinná časť		20		
Voliteľné hodiny			4	
SPOLU: povinná časť + voliteľné hodiny				24

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových. Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavíť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie - (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena.

Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu. Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Slovenský jazyk a literatúra	3	0	3

Ciele:

- vedieť čítať trojslabičné slová
- nacvičiť viazané čítanie jednoduchých slov
- osvojiť si ďalší okruh hlások a písmen
- čítať jednoduché vety s porozumením

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Opakovanie učiva z 3. ročníka Počet hodín: 19	Čítanie prebratých tlačенých písmen O,o, V,v, T,t, P, p; Čítanie otvorených i zatvorených slabík z osvojených písmen (va, vo, vu, pa, po, pu, op, ta, to, tu, im, et, it, op, pil, tam, lep..) Čítanie písaných písmen, slabík a slov vyvedených v treťom ročníku.
Osvojovanie nových písmen a slabík Počet hodín: 48	Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: j,J, s,S, n,N, z,Z, š,Š, d,D. Priradenie hlásky k tlačенému a písanému písmenu. Rozvíjanie sluchového vnímania. V relaxačnej časti využívať pexesá, vyčítanky. Čítanie slabík v riadkoch a stĺpcoch. Vyhľadávanie slabík podľa pokynu učiteľa. Vyhľadávanie plnovýznamových slov. Príprava žiakov na čítanie slov včlenením prvej, alebo poslednej hlásky do vysloveného slova. Rozlišovanie dlhých a krátkych slabík.
Nácvik viazaného čítania jednoduchých slov Počet hodín: 9	Utvrdzovanie známych dvojslabičných slov. Nácvik čítania trojslabičných slov. Nacvičovanie viazaného čítania jednoduchých slov.
Čítanie viet Počet hodín: 38	Čítanie jednoduchých viet s porozumením. Priradovanie viet k ilustráciám. Nacvičovanie súvislého textu s porozumením. Učíme ich počúvať a vnímať krátky príbeh.
Spolu: 114 hodín	

Proces:

Pri vyvodzovaní novej hlásky a písmena vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Hlásku priradujeme k tlačенému aj písanému písmenu, precvičujeme ju medzi známymi písmenami, rozvíjame sluchové vnímanie. Pri čítaní obrázkov žiaci ťahajú prstom po grafickom znázornení novej hlásky. V relaxačnej časti hodiny využívame slabikové pexesá, vyčítanky a hudobno-pohybové hry. Učíme žiakov pracovať s čitateľskou tabuľkou.

Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém - ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci rôznych predmetov
- formou vzťahu čítania literárnej výchovy k hudobnej výchove (tematické piesne a koledy)

Stratégie vyučovania:

Zmapovaním základných potrieb dieťaťa špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup k nim obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb jednoduchou verbálnou formou (ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania dieťaťa). Zmapovaním obľúbených aktivít / predmetov žiaka vytvoriť podmienky k tomu, aby bol žiak nútený verbálne vyjadriť žiadosť o ne.

Vyučovacie hodiny slovenského jazyka a literatúry by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Učebné zdroje:

Učebnica pre 4. ročník, pracovné listy, časopisy, materiálno - technické a didaktické prostriedky.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený. Obsah predmetu RKS je rámcový. Postupujeme v súlade so zákonitostami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy). Počet vyučovacích hodín v týždni je daný rámcovým učebným plánom (ďalej len RUP) vo vzdelávacom programe pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím. Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou (ich reč nie je zrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci), sa odporúča okrem predmetu RKS zaradiť aj voliteľný predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	3	0	3

Ciele:

- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- rozvíjať porozumenie reči
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- podporovať verbálnu a neverbálnu komunikáciu žiaka
- vedieť poznávať a pomenovať veci a osoby v najbližšom okolí
- rozširovať a aktivizovať pasívnu slovnú zásobu

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Pragmatická rovina jazyka	
Porozumenie reči Počet hodín: 10	Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.
Rozvíjanie expresívnej reči Počet hodín: 10	Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť - hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom. Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.
Rozhovor Počet hodín: 10	Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom (napr. hra s telefónom a iné). Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia.
Lexikálno-sémantická rovina jazyka	

Rozvoj slovnej zásoby	Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.) Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
Počet hodín: 10	
Morfologicko-syntaktická rovina jazyka	
Syntaktické a morfologické pravidlá, rozvoj jazykového citu	Nácvik ohýbania slov. Nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom. Maľované čítanie. Doplňovanie a opakovanie viet. Odvodzovanie slov. Rozvoj porozumenia reči.
Počet hodín: 10	
Foneticko-fonologická rovina jazyka	
Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky a poslednej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Hry so slovami – rozlišovanie zmeny jednej hlásky a zmena významu slova (kačka – mačka, sud – sad, pes – pec, a pod.) Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
Počet hodín: 10	
Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)	
Rozprávanie	Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.
Počet hodín: 10	
Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou	
Rozvoj taktilného a kinestetického vnímania Počet hodín: 2	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Sluchová a zraková gnózia (vnímanie, diferenciácia, pamäť).	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)
Počet hodín: 6	
Priestorová orientácia a orientácia v čase	Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti) Intermodalita (audiovizuálny vzťah)
Počet hodín: 2	
Rozvoj motorických schopností	Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.
Počet hodín: 8	
Rozvoj čitateľskej a písateľskej schopnosti	Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v priestrodieku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Obrázkové (maľované) čítanie. Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačných písmen.
Počet hodín: 26	
Spolu: 114 hodín	

Proces:

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Na vyučovaní predmetu RKS odporúčame využívať skupinovú prácu, zážitkové učenie, dramatizáciu a hry. Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na železničnej stanici a pod. Zameriavame sa

na témy z bežného života pre použitie komunikačnej schopnosti v bežnom živote. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci využívame augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu (AAK). Pri príprave činností pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť odporúčame spolupracovať s logopédom, sledovať odbornú literatúru a odporúčané internetové zdroje, prípadne možnosti ďalšieho vzdelávania v oblasti komunikácie detí a žiakov s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou.

Medzipredmetové vzťahy:

Využívať pri rozvíjaní komunikačnej schopnosti aj námety z rôznych oblastí života, s ktorými sa deti stretávajú a sú ich veku blízke. Tieto poznatky získavajú aj v každom predmete daného ročníka a zároveň rozvíjajú ich komunikačnú schopnosť. Vo vzťahu k predmetu vecné učenie ako aj ďalšie predmety daného ročníka využívať rozhovor, spontánne vyjadrovanie a neverbálnu komunikáciu.

Stratégie vyučovania:

Vyučovanie je založené na komunikačno-poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Vyučovacie hodiny v predmete rozvíjanie komunikačnej schopnosti by mali byť inšpiráciou na riešenie reálnych komunikačných situácií, aby si žiak osvojoval poznatky ľahko a prirodzene v činnostiach primeraných jeho veku.

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

Učebné zdroje:

Časopisy, materiálno-technické a didaktické prostriedky, internet.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Rozvíjanie grafomotorických zručností
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Okrem vyučovacích hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, ako napr. výtvarná výchova a hudobná výchova.

Pri vyučovaní rozvíjania grafomotorických zručností z hľadiska jeho obsahu v príslušnom ročníku nadväzujeme upevňovaním a rozvíjaním učiva, ktoré je stanovené pre jednotlivé zložky slovenského jazyka, najmä písania a slohu. V prípravnom a aj v ďalších ročníkoch sú dôležité ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Takúto pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov. Plnenie vyučovacích cieľov a využívanie foriem a prostriedkov týchto dvoch zložiek od 5. ročníka úzko súvisí s rozvíjaním grafomotorických zručností a písaním, a preto je vhodné túto zručnosť u žiakov rozvíjať v priamej nadväznosti na stanovený obsah a ciele gramatiky a slohu.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Rozvíjanie grafomotorických zručností	1	2	3

Ciele:

- rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku
- vytvárať návyk správneho držania písacích potrieb
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní
- spresňovať správny tvar písaného písmena

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Opakovanie písania písmen, slabík a slov z 3. ročníka Počet hodín: 17	Správne držanie písacieho nástroja (farbička, ceruza, pero) a dbať na správne sedenie a držanie tela. Opakovanie veľkých a malých tvarov písmen : a, o, p, t, v, u Opakovanie písania slabík: va, vo, vu, ta, to, tu, op, ap, pa, pu Určiť rozdiel medzi písmenom a slabikou.
Osvojovanie písania nových písmen a slabík Počet hodín: 50	Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu. Postupný nácvik malých písmen j, s, n, z, d, š Písanie slabík z osvojených a poznaných písmen jednoduchými spájacími ťahmi. Určiť rozdiel medzi písmenom a slabikou. Nácvik písania veľkých písmen: A, O, M, N, I. Dbať na dodržiavanie tvaru písmen a dbať na ich postupné zaraďovanie súbežne s učivom Slovenského jazyka.
Tvary písmen Počet hodín: 47 Spolu: 114 hodín	Dodržiavanie správneho tvaru, sklonu a veľkosti písmen. Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena. Písanie písmen podľa diktátu. Nácvik písania slov typu: mám, tam, sem, sám, les, pes

Proces:

Vytvárame priestor, kde si žiak môže horšie zvládnuté tvary precvičiť. Počet a poradie písmen môže učiteľ meniť podľa individuálnych schopností žiakov. Naďalej uskutočňujeme cvičenia jemnej motoriky a zaraďujeme uvoľňovacie cviky. Žiak, ktorý nie je schopný zvládnuť písaný tvar písma, pokračuje v nácviku písania veľkých tlačených písmen.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém - ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (výtvarná výchova, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie).

Stratégie vyučovania:

Rozvíjanie grafomotorických zručností je založené na precvičovaní jemnej motoriky rúk a jemnej motoriky prstov.

Vhodné je používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)

- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Vyučovacie hodiny rozvíjania grafomotorických zručností by mali pripraviť žiaka na zvládnutie písania.

Učebné zdroje:

D. Píšová, M. Šinská, D. Hospodárová: Bodka, čiarka, palička, poslušaj ma ručička. Pracovný zošit na písanie pre prípravný a prvý ročník základných a špeciálnych škôl,
 Mgr. V. Hlinková, Mgr. P. Pravňanská: Kolotoč. Pracovné listy pre prípravný a 1. ročník ZŠ pre nehovoriacich, pre nižší a stredný stupeň pomocných škôl.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Matematika
Časový rozsah výučby	5 hodín týždenne, spolu 190 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka. Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie. Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Matematika	3	2	5

Ciele:

- porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti, podľa určitých kritérií
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel 6-10
- osvojiť si základné počtové výkony v obore prirodzených čísel 6-10
- osvojiť si základné geometrické predstavy

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Triedenia a porovnávanie	Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupín predmetov.

Počet hodín: 56	Vzťahy: viac - menej, patrí - nepatrí, dlhý - krátky, pred - za, hneď pred - hneď za. Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradovanie názvu. Poznávanie geometrických telies guľa a kocka.
Čísla 6 až 10	Číslo 6 - 10. Číselný rad v obore 6-10. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov. Priradovanie predmetov k číslu 6 - 10. Čítanie a písanie čísl 6 - 10. Znázorňovanie čísel 6 - 10. Porovnávanie čísel do 10. Znaky <, >, =. Rozklad čísel 6-10. Sčítanie v obore do 10, zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania. Riešenie slovných príkladov na sčítanie. Odčítanie v obore do 10, zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania. Riešenie slovných príkladov. Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €, 10 €. Oboznámenie sa s pojmami drahý- lacný.
Počet hodín: 134	
Spolu: 190 hodín	

Proces:

Žiaci si osvojujú numeráciu a počtové výkony v obore do 10. Učia sa riešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie. Pri manipulácii s mincami a bankovkami sa učia pojmy drahý - lacný. Hravou formou (modelovaním a kreslením geometrických útvarov) upevňujeme rozoznávanie a pomenovanie rovinných útvarov kruh, štvorec a trojuholník.

Medzipredmetové vzťahy:

V rámci predmetu sa prelínajú aj predmety: rozvíjanie komunikačných schopností, grafomotorických zručností, vecné učenie, pracovné vyučovanie, hudobná výchova, výtvarná výchova.

Stratégie vyučovania:

Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Vyučovanie matematiky je založené na individuálnom, názornom prístupe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie, kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, dramatizácia, didaktické hry)

- metódy opakovania a precvičovania vedomostí a zručností
- metódy nadmerného zvýraznenia informácie
- metódy intenzívnej motivácie
- metódy multisenzorického sprostredkovania

Učebné zdroje:

Obrázkový materiál, časopisy, technické a didaktické prostriedky, Hravé počty 4 pre B variant špeciálnych základných škôl, vybrané pracovné listy z matematiky pre 4. Ročník ŠZŠ.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Vecné učenie
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi. Učia sa vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Vecné učenie	2	0	2

Ciele:

- vedieť rozlišovať situácie v prírode podľa ročných období
- vedieť pomenovať jednotlivé časti ľudského tela
- poznať rastliny a zvieratá miestnej oblasti
- oboznámiť sa s pravidlami správania sa pri nakupovaní
- orientovať sa v príbuzenských vzťahoch

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Trieda škola a okolie školy Povinnosti žiaka. Upresňovanie a upevňovanie pojmov trieda, šatňa, telocvičňa, toaleta, dielňa, školský pozemok, cvičná kuchynka. Orientácia v areály školy. Počet hodín: 9	
Orientácia v čase Porozumieť časovým údajom : včera – dnes – zajtra. Východ slnka, západ slnka. Porovnávanie časových jednotiek deň – týždeň. Kalendár: pracovné dni, voľné dni. Počet hodín: 9 Určovanie miesta: pod – nad, pred – za.	
Príroda Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody. Ročné obdobia, rozlišovanie situácie v prírode podľa ročných období. Jeseň: Znaky jesene v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v jeseni. Pojmy: slnečný, hmlistý, daždivý. Jeseň v ovocnom sade. Jesenné kvety: astra, georgína, nechtík, jesienka. Zima: Znaky zimy v prírode, charakteristika počasia , odev a obuv v zime. Pojmy: sneženie, fujavica, poľadovica. Vtáky v zime: sýkorka, drozd, vrabec. Zimné športy. Bezpečnosť pri zimných športoch a hrách na snehu. Oboznamovanie sa s vianočnými tradíciami. Jar: Znaky jari v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv na jar. Pojmy: ochladenie – oteplenie. Vtáky na jar: stavanie hniezd (na zemi, v dutinách stromov, na stromoch, pod strechami domov), znášanie vajíčok, kŕmenie mláďat. Jarné práce na školskom pozemku. Leto: Znaky leta v prírode, charakteristika počasia, odev a obuv v lete. Pojmy: búrka, lejak, dúha. Počet hodín: 28	
Starostlivosť o zdravie Prehľbovanie poznatkov o ľudskom tele: trup (hrudník, brucho, chrbát); horná končatina (plece, rameno, lakeť). Hygiena rúk, čistota nechtov. Hygiena úst, umývanie zubov. Bolesti zubov. Návšteva zubného lekára. Počet hodín: 10	
Obchod Hra na obchod, manipulácia s peniazmi, pravidlá správania sa v obchode. Počet hodín: 10 Návšteva obchodu a drobný nákup, platenie.	
Domov a rodina Orientácia v príbuzenských vzťahoch, pojem vnuk – vnučka. Ako doma pomáhame. Význam práce jednotlivca pre celok. Adresa bydliska. Počet hodín: 10	
Spolu: 76 hodín	

Proces:

Pri učive o ľudskom tele upevňujeme poznatky z 3. ročníka a potom rozširujeme o nové učivo. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Orientáciu žiakov v priestore

precvičujeme aj pomocou didaktických hier. Učíme ich chrániť zdravie pri zimných športoch i pri hrách a pobyte v letnej prírode.

Medzipredmetové vzťahy:

V obsahovom celku príroda sa uplatnia medzipredmetové vzťahy z pracovného vyučovania a z obsahového celku pestovateľské práce. V obsahovom celku domova rodina, sa uplatnia medzipredmetové vzťahy z pracovného vyučovania z obsahového celku práce v domácnosti.

Stratégie vyučovania:

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Učebné zdroje:

Pracovný list z Vlastivedy pre 4. ročník ŠZŠ, mimo čítanková literatúra, encyklopédie, časopisy, materiálno - technické a didaktické prostriedky

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Časový rozsah výučby	4 hodiny týždenne, spolu 152 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším. Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky. Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Pracovné vyučovanie	4	0	4

Ciele:

- upevňovať základné hygienické návyky
- zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných činnostiach
- upevňovať základné stravovacie návyky
- rozlišovať rôzne materiály
- oboznámiť sa s vlastnosťami dreva
- oboznámiť sa s názvami a funkciou pracovných nástrojov
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Samoobslužné činnosti Počet hodín: 20	Osobná hygiena - upevňovanie činností, ktoré si žiaci osvojovali v predchádzajúcich ročníkoch- umývanie rúk, tváre, používanie mydla, uteráka. Používanie WC, toaletného papiera, čistenie zubov. Skladanie odevov na určené miesto, vešanie na vešiak. Odstraňovanie prachu z odevov prášením, upevňovanie opaskov, zapínanie gombíkov. Samostatné obúvanie a vyzúvanie. Rozväzovanie a zaväzovanie šnúrok, čistenie topánok od prachu. Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Zdokonaľovanie sa v stolovaní, používaní príboru, servítky.
Práce v domácnosti Počet hodín: 50	Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky, zvyšovanie samostatnosti pri odkladaní pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška. Ukladanie pomôcok v triede. Zametanie podlahy a utieranie prachu v triede, samostatné zbieranie a vynášanie odpadkov. Odomykanie a zamykanie dverí kľúčom. Utváranie zručností v jednoduchom prestieraní, umývanie a utieranie riadu. Základy varenia: príprava čaju, natieranie chleba maslom, džemom. Čistenie zeleniny.
Práce v dielni	Práce s drobným materiálom - triedenie a ukladanie rôznych druhov materiálov a predmetov, manipulácia s drobným materiálom. Navíjanie vlny, špagátov na cievku, namotávanie vlny, špagátov na kľbko. Navliekanie korálok podľa vzoru. Precvičovanie viazania uzla a mašličky. Práce s papierom - Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností (hladký, drsný, hrubý, tenký a pod.) Prepichovanie a navliekanie papiera rôznej kvality na niť. Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera. Strihanie papiera po predkreslenej čiare. Práca s drevom - oboznamovanie sa s vlastnosťami dreva a ich

Počet hodín: 42	porovnávanie s vlastnosťami papiera a kartónu v praktických činnostiach. Opracovanie papiera brúsnym papierom. Montážne a demontážne práce - stavanie z kociek, zostavovanie modelov zo stavebníc.
Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových rastlín. Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone. Príprava pôdy pred siatím, práca so záhradným náradím. Siatie do jamiek a hriadok. Zbieranie liečivých rastlín (podľa miestnych podmienok).
Počet hodín: 40	
Spolu: 152 hodín	

Proces:

Zdokonaľujeme praktické činnosti, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Učíme ich zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu. Pri práci s drevom ich oboznamujeme s názvami a funkciou pracovných nástrojov. Učíme ich používať správne názvy nástrojov.

Medzipredmetové vzťahy:

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať učivo zo slovenského jazyka, z matematiky a z výtvarnej výchovy.

Stratégie vyučovania:

Pri vyučovaní pracovného vyučovania je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné: motivačné rozprávanie, rozhovor, pochvala, povzbudenie
- expozičné: slovné metódy- rozprávanie, opis, vysvetľovanie, dramatizácia
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštračné, manipulácia s predmetmi
- metódy samostatnej práce

Všetky pracovné činnosti, ktoré si žiaci osvojujú sa snažíme nacvičovať v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať. Čiastkovú úlohu nacvičovanej činnosti, ktorú žiak nezvláda, možno preniesť do pracovnej úlohy uloženej v škatuli, aby si ju žiak mohol osvojiť častým precvičovaním. Z organizačných foriem volíme: frontálnu, kolektívnu, skupinovú, individuálnu samostatnú prácu so žiakmi, diferencovanú samostatnú prácu.

Učebné zdroje:

Časopisy, materiálno- technické a didaktické prostriedky.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky, Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce, ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia. Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou mentálneho postihnutia jednotlivého žiaka, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti. Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu. Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových. Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne. Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi. Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie. Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnosť, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie. Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb. Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Hudobná výchova	1	0	1

Ciele:

- upevňovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov
- kultivovať pohybový prejav podľa hudby
- rozvíjať schopnosť spoločne spievať v skupinách
- rozvíjať schopnosť rozlišovať výrazné rozdiely vo výške a sile tónu
- osvojiť si nové piesne a hudobno-pohybové hry

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Rytmické cvičenia Počet hodín: 10	Využitie nástrojov Orffovho inštrumentária. Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: výška a sila tónu, vyjadrovanie rôznej kvality pohybom. Jednoduché pohybové hry so sprievodom rečňovanky, piesne alebo hudobného nástroja. Spresňovanie rytmu opakovaných pohybů.
Detské piesne Počet hodín: 18	Kukulienka, kde si bola. Kytička. Fúkaj, fúkaj teplý vetrík. Maličká som. Jeden, dva, tri. Zahrajte mi muzikanti. Sláviček. Krásna, krásna. Na dvore býva sliepočka naša. A iné...
Detské hudobno-pohybové hry Počet hodín: 5	Fúka vetrík. Tiky – taky. O husičky. Na vlka a líšku. Cip, cip, cipovička. A iné...
Počúvanie hudby Počet hodín: 5	Počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.
Spolu: 38 hodín	

Proces:

Pravidelnými speváckymi činnosťami utvárame základný repertoár detských piesní rôzneho žánru. Pri jednoduchých spôsoboch hry na detských hudobných nástrojoch zdokonaľujeme manipulačné zručnosti žiakov.

V hudobno-pohybových hrách si žiaci rozvíjajú základné pohybovo-rytmické prvky a napodobňujú známe pracovné činnosti. Počúvanie hudby sa harmonicky spája s pohybovým prejavom, kde môžu žiaci vyjadriť citový zážitok z tejto hudby. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využiť aj ako prostriedok muzikoterapie.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov slovenský jazyk, pracovné vyučovanie, vlastiveda.

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- metóda viacnásobného opakovania
- hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)

Učebné zdroje:

Hudobný materiál, DVD, vyučbové programy.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Výtvarná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči a aj neverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Výtvarná výchova	1	0	1

Ciele:

- upevňovať zručnosti nadobudnuté v predchádzajúcich ročníkoch
- učiť sa kresliť postavu a postupne zobrazovať niektoré dôležité detaily
- učiť sa kresbou znázorniť znaky zvieracej figúry
- učiť sa vystihnúť trojrozmernosť prostredníctvom modelovania
- vyjadriť svoj vzťah k prírode prostredníctvom maľby

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Počet hodín: 14	Voľné kreslenie – rozvíjanie grafického pohybu ruky na rôzne veľkých plochách papiera s rôznym materiálom. Kreslenie predmetov vychádzajúcich z kruhu. Kreslenie postavy a postupné zobrazovanie niektorých dôležitých detailov tváre. Tematické kreslenie na základe citového prežívania (zážitky z vychádzok, hier, z rodinného života). Znázorňovanie / naznačovanie charakteristických znakov zvieracej figúry. Koláž – použitie prvkov z textilu alebo papiera a dokresľovanie.
Maľba (tampón, drievko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempéry) Počet hodín: 14	Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu. Pokrývanie celej plochy papiera maľbou, prostredníctvom plošne nanášaných farieb veľkým aj malým štetcom. Nanášanie farby prstom technikou kresby, rozotieranie farebnej škvŕny drievkom Vyjadrovanie vzťahu k prírode prostredníctvom maľby. Zobrazovanie atmosféry a nálady (krajina v zime, v lete, v noci, počas dažďa a podobne.)
Modelovanie (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály) Počet hodín: 10	Modelovanie technikou konštruovania, zlepovania jednotlivých častí, spevňovanie spojov navlhčenými prstami. Modelovanie zvieracej figúry, tvaru tela a jeho typických znakov. Naznačenie pohybu zvieracej figúry. Utváranie reliéfu otláčaním predmetov rôzneho profilu na uhladenú plochu modelovacieho materiálu. Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.
Spolu: 38 hodín	

Proces:

Pracujeme na rôznych plochách podľa účelu. Vedíme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu, k slovnému vyjadreniu obsahu kresby. Učíme ich naznačiť charakteristické črty postavy. Na základe pozorovania, zážitkov alebo rozprávok ich učíme znázorňovať alebo naznačovať typické znaky zvieracej figúry v rôznych polohách. Experimentujeme s vlastnosťami farieb a ich možnosťami, tvoríme nové odtiene.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov hudobná výchova, slovenský jazyk, pracovné vyučovanie, vlastiveda. Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná a športová výchova a pracovné vyučovanie.

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Výtvarné hrátky pro deti, autor: MaryAnn Kohlová - translation: Klára Vaňková,
Výtvarná výchova v 1. a 2. Ročníku, autor: Vladimír Poupa, Jan Voseček.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Ciele a obsah predmetu telesná výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypov a tiež na rozvoj komunikačných schopností s pozitívnym dopadom. Okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností – aj na jeho precepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Ciele telesnej a športovej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovnovzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifík vývinu a prejavov žiakov s mentálnym postihnutím.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Telesná a športová výchova	2	0	2

Ciele:

- orientovať sa v priestore a prekonávať nerovný terén
- utvárať správnu koordináciu pohybov
- rozvíjať pohybovú výkonnosť a telesnú zdatnosť
- rozvíjať a upevňovať základné návyky správneho držania tela
- prekonávať strach z neobvyčajných polôh

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Zdravotné cvičenia Počet hodín: 10	Opakovanie a obmieňanie cvikov zameraných na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrbtice. Jazda na rehabilitačnom bicykli a kolobežke. Chôdza na stepperi, pohyblivom alebo akupresúrnem chodníku.
Kondičné cvičenia Počet hodín: 28	Chôdza – upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi, voľný pohyb paží počas chôdze, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po stočenom lane, v zástupe za učiteľom, v rytme s udávaním tempa. Nácvik chôdze po schodoch nahor a dole. Chôdza po trávniku. Beh – prehlbovanie nácviku pohybov nôh a ramien pri behu, beh v zástupe za učiteľom, bez v danom tempe, daným smerom, prebehnutie danej krivky na zemi, opakovaný krátky beh do 20m. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore. Skoky – poskoky na mieste znožmo a striedavo, daný smerom, do kola, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 20 cm na mäkkú podložku do drepu. Preskok napnutej gumy do výšky 15 – 20 cm. Nácvik skoku do diaľky: skákať znožmo z miesta do diaľky s perovaním a súladnými pohybmi paží na mäkkú podložku. Lezenie – upevňovanie lezenia vpred po kolenách, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, lezenie k cieľu. Lezenie a stúpanie na rebriny do výšky 1 m, spúšťanie sa na kĺzačke. Hádzanie a chytanie – chytania lopty prudko gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytania lopty hodenej učiteľom, žiakom. Hod lopty horným oblúkom na vysoký cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Hádzanie predmetu na cieľ pravou aj ľavou rukou. Gymnastické cvičenia – výstup na lavičku, prechod a zostup, obraty, nácvik udržiavania rovnováhy, chôdza po zavesenej (šikmej) lavičke. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.
Základy akrobatických cvičení Počet hodín: 5	Kotúl vpred. Kolíska. Zmeny postojov a polôh slovnej inštrukcie. Krátka výdrž v stoj na jednej nohe. Váha v predklone (stoj na jednej nohe, zanoženie, hlava vztýčená).
Sezónne činnosti Počet hodín: 5	V zimnom období hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie z mierneho svahu. V jarnom a letnom období turistika – orientácia v priestore a prekonávanie nerovného terénu. Jazda na kolobežke. Plavecký výcvik podľa možností školy. Rôznorodé sezónne činnosti sa realizujú podľa podmienok regiónov a škôl.
Kolektívne činnosti Počet hodín: 9	Naháňačky s jednoduchými pravidlami. Základy loptových hier.
Hudobno-pohybové hry Počet hodín: 9	Rytmizovanie chôdze a behu pomocou jednoduchých hudobných nástrojov (tamburína, ozvučné drierka). Striedanie chôdze a behu podľa hudobného sprievodu. Prísuný krok bokom.

Kondičné a relaxačné cvičenia	Proporcionálne rozvíjanie pohybových schopností a zdokonaľovanie pohybových zručností a návykov prostredníctvom jednoduchých, prirodzených a používaných cvičení. Relaxačné cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia niektorých svalov a cvičenia zamerané na striedanie napätia a uvoľnenia celého tela.
Počet hodín: 10	
Spolu: 76 hodín	

Proces:

Podstatnú časť učiva tvorí rozvoj základných lokomócií. Žiaci si postupne osvojujú elementárne základy techniky týchto činností. V kolektívnych činnostiach zaraďujeme pohybové hry zamerané na skákanie, naháňanie, triafanie a hry na rozvoj všetkých pohybových schopností. Žiakov vedíme k tomu, aby vedeli uplatňovať a rešpektovať pravidlá hier, aby spolupracovali, správne manipulovali s náčiním.

Pri aktivitách v prírode a sezónnych pohybových činnostiach rozvíjame senzorické schopnosti žiakov – pociťovanie, vnímanie, odhad času a priestoru. Učíme ich využívať v prírode zručnosti naučené z hier v telocvični.

Medzipredmetové vzťahy:

- formou vzťahu k slovenskému jazyku (pohybové chvíľky – rečňovanky, vyčítanky, príslovia a porekadlá)

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy imitačná – napodobňovanie
- praktické metódy
- metóda sprostredkovania pohybových zručností učiteľom a v interakcii učiteľ a žiak
- hra ako metóda
- metódy opakovania a precvičovania zručností

Z organizačných foriem sa sústreďujeme na frontálnu, skupinovú a individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:

Učebné osnovy zdravotnej telesnej výchovy a integrovanej telesnej výchovy pre 1 – 9 ročník ZŠ a ŠŠ schválených Ministerstvom školstva SR dňa 19.1.2003 pod číslom 526/2003-41. DVD, obrázkový materiál, časopisy.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

OBSAH VZDELÁVANIA

PRE 4. ROČNÍK

PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

Variant C

Školský vzdelávací program pre 4. ročník ŠZŠ

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským (variant C)

Vzdelávacia oblasť	Predmet	ŠVP počet hodín	ŠkVP počet hodín	Spolu
Jazyk a komunikácia	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4		4
	Rozvíjanie sociálnych zručností	2		2
	Rozvíjanie grafomotorických zručností	1	1	2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	2	1	3
	Informatika			
Človek a príroda	Vecné učenie	1		1
Človek a hodnoty	Etická výchova			
	Náboženská výchova			
	Náboženstvo			
Človek a svet práce	Pracovné vyučovanie	3		3
Umenie a kultúra	Hudobná výchova	1		1
	Výtvarná výchova	1		1
Zdravie a pohyb	Zdravotná telesná výchova	3		3
Spolu povinná časť		18		
Voliteľné hodiny			2	
SPOLU: povinná časť + voliteľné hodiny				20

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Rozvíjanie komunikačnej schopnosti
Časový rozsah výučby	4 hodiny týždenne, spolu 152 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuropsychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči. Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru. Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (fonetickofonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie. Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený. Obsah vyučovacieho predmetu RKS je rámcový. Postupuje sa v súlade so zákonitostami vývinu reči a myslenia žiaka, rešpektujúc priebežne úroveň všetkých jeho schopností (motorika, poznávacie procesy). Pre žiakov, ktorí nie sú schopní dorozumievať sa hovorenou rečou, sa odporúča okrem vyučovacieho predmetu RKS zaradiť aj vyučovací predmet Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej len AAK). Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Užívateľmi AAK sú obvykle osoby s oneskoreným alebo narušeným vývinom reči, alebo symptomatickými poruchami reči. V ich klinickom obraze je poškodenie rečových centier v mozgu alebo iné poškodenie CNS. Príčiny a prejavy NKS a nehovorenia sa niekedy spájajú s viacnásobným postihnutím. Pri viacnásobných postihnutiach dochádza k vzájomnému prelínaniu vplyvov jednotlivých postihnutí.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	0	4

Ciele:

- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- rozvíjať porozumenie reči
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka
- naučiť žiaka základy čítania

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Pragmatická rovina jazyka	
Porozumenie reči Počet hodín: 10	Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov. Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií. Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.
Rozvíjanie expresívnej reči Počet hodín: 10	Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť - hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky s použitím názorných skutočných predmetov, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky. Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií. Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.
Rozhovor Počet hodín: 18	Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom. Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok. Modelové hry, dramatizácia.
Lexikálno-semantická rovina jazyka	
Rozvoj slovnej zásoby	Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov. Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.) Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)

Počet hodín: 20	Kľúčové slová. Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
Morfologicko-syntaktická rovina jazyka	
Syntaktické a morfológické pravidlá, rozvoj jazykového citu Počet hodín: 18	Nácvik ohýbania slov. Nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom. Maľované čítanie. Dopĺňovanie a opakovanie viet.
Foneticko-fonologická rovina jazyka	
Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti Počet hodín: 5	Hry s nerečovými zvukmi, rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov. Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík. Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)	
Rozprávanie Počet hodín: 15	Vyjadrenie potreby smädu, hladu a hygienických potrieb prostredníctvom očného kontaktu a neverbálnej komunikácie. Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania. Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami
Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou	
Rozvoj taktilného a kinestetického vnímania Počet hodín: 2	Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.
Rozvoj sluchovej a zrakovej Gnózie	Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod. Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy. Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie,

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1. – 3 ročník špeciálnych základných škôl (variant B),
Pracovné listy: Vecné učenie pre 1. – 3. ročník.

Hodnotenie predmetu:

Vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Rozvíjanie sociálnych zručností
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí. Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Rozvíjanie sociálnych zručností	2	0	2

Ciele:

- rozvíjať základy sociálnych interakcií
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy
- vyjadrovať súhlas a nesúhlas, radosť a hnev prijateľným spôsobom
- učiť sa poprosiť, poďakovať, pozdraviť
- učiť sa starostlivosti o obľúbené hračky

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Rozvíjanie sociálnych interakcií Počet hodín: 12	Rozvíjanie schopností nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí, k spolužiakom, prostredníctvom krátkych hier, vedenie k spolupráci v kolektíve. Rozvíjanie schopností nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí
Primerané reagovanie na výzvu inej osoby Počet hodín: 6	Primerané reakcie na výzvu.
Rozvíjanie starostlivosti o obľúbené hračky Počet hodín: 6	Starostlivosť o obľúbené hračky.
Navodenie citového prežívania Počet hodín: 24	Citové prežívanie z vykonávaných činností. Budovanie schopnosti empatie. Adekvátne reakcie na správanie iných ľudí. Rozvíjanie schopnosti počúvať iné osoby.
Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov Počet hodín: 6	Rozvoj spolupráce pri vykonávaní hygienických návykov - umývaní rúk, tváre, čistení zubov, fúkaní nosa a používaní toaletného papiera
Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní Počet hodín: 6	Rozvíjanie samostatnosti v oblasti sebaobsluhy, pri stravovaní.
Imitovanie činnosti dospelých spojených s predmetom Počet hodín: 6	Rozvoj základov neverbálnej imitácie.
Rozvíjanie schopností počúvať krátky príbeh Počet hodín: 10	Rozvoj pozornosti pri počúvaní krátkeho príbehu. Rozvíjanie schopnosti zapamätať si mená hlavných postáv z príbehu.
Spolu: 76 hodín	

Proces:

Snažíme sa o spontánne zapájanie žiakov do hier a činností. S pomocou učiteľa postupne riešia jednoduchú úlohu. Učíme ich prejaviť radosť z vlastného úspechu a pocit uspokojenia z hry alebo činnosti. Postupne sa snažíme o nadväzovanie a udržanie kontaktu s inými osobami s ohľadom na seba a na druhých. Vedíme ich k vnímaniu nálady druhých, k vyjadrovaniu priateľských citov.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (výtvarná výchova, vecné učenie, pracovné vyučovanie, hudobná výchova, zdravotná telesná výchova).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)

- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1. – 3 ročník špeciálnych základných škôl (variant B).

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Rozvíjanie grafomotorických zručností
Časový rozsah výučby	2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania. Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej používanej učebnice. Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Rozvíjanie grafomotorických zručností	1	1	2

Ciele:

- zlepšiť hrubú motoriku a jemnú motoriku rúk so zameraním na prsty
- zlepšiť schopnosť koncentrácie pozornosti
- rozvíjať koordináciu oko - ruka
- upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb

Témy a obsah učiva

Tematický celok	Obsah učiva
Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb Počet hodín: 4	Upevňovanie návykov správneho sedenia a držania potrieb.
Rehabilitačná grafomotorika Počet hodín: 10	Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.
Opakovanie a utvrdenie nacvičených tvarov Počet hodín: 30	Horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, kruhy, ovály, vlnovky, slučky. Rozlišovanie veľkých a malých tvarov Obtáhovanie písaných tvarov.
Samostatné písanie jednotlivých tvarov Počet hodín: 20	Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov. Nacvičovanie držania ceruzky pri písaní v liniatúre.
Nacvičovanie písania so správnym prítlakom Počet hodín: 12	Nácvik písania písmen a, i, m.
Spolu: 76 hodín	

Proces:

Najprv vyvodíme žiadaný tvar, potom ho so žiakmi nacvičujeme. Nacvičený veľký tvar postupne zmenšujeme. Vhodnou motiváciou a striedaním činnosti udržiavame záujem o spresňovanie písania daného tvaru.

Medzipredmetové vzťahy:

Svojim obsahom úzko súvisí s predmetom slovenský jazyk a hudobná výchova. Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova. Základné pohyby pri písaní vychádzajú z hrubej motoriky a z veľkých kĺbov. Teda z rozvoja hrubej motoriky vychádza rozvoj jemnej motoriky. Z jemnej motoriky potom vychádza rozvoj grafomotoriky. Rozvoj jemnej motoriky patrí k najdôležitejším činnostiam výučby písania. Motoriku rozvíjame najmä na hodinách telesnej výchovy a pracovného vyučovania, ktorých cieľom je aj predchádzať negatívnym javom pri písaní (svalstvo v stálom napätí, krčovitý držanie, silný prítlak...).

Stratégie vyučovania:

- špecifické metódy (metóda viacnásobného opakovania informácií, metóda nadmerného zvýraznenia informácie, metóda nadmerného zvýraznenia informácie inštrukčnými médiami, metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácií, metóda optimálneho kódovania, metóda intenzívnej spätnej väzby, metóda algoritmickej obsahu vzdelávania, metóda pozitívneho posilňovania, metóda individuálneho prístupu
- metódy a techniky augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy, piktogramy a iné; systémy používajúce multimediálnu techniku.

- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, pozorovanie)
- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým materiálom)
- metódy precvičovania a zdokonaľovania (motorický tréning)

Z organizačných foriem sa sústreďíme na individuálnu prácu so žiakmi.

Učebné zdroje:

Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1. – 3 ročník špeciálnych základných škôl (variant B).

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Matematika
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni a adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života. Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať. Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka. Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie. Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.

Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál. Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Matematika	2	1	3

Ciele:

- vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov
- utvrdiť si rozlišovanie a pomenovanie farieb
- vedieť sa orientovať v priestore
- pochopiť množstvo 4
- oboznámiť sa so základnými geometrickými tvarmi

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Priradovanie a triedenie Počet hodín: 36	Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa - vytváranie dvojíc a párov. Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar. Osvojenie si rozlišovania a pomenovania základných farieb. Triedenie predmetov podľa farby. Vytváranie skupín z rozličných predmetov. Rozlišovanie pojmov: malý – veľký, málo – veľa. Orientácia v priestore: nad – pod.
Číslo 4 Počet hodín: 59	Pojem čísla 4 - nácvik čítania číslice 4. Nácvik písania číslice štyri. Počítanie do 4. Priradovanie predmetov k číslu 4, priradovanie čísla k predmetom. Pochopenie množstva 4. Vytváranie skupín o danom počte predmetov.
Oboznamovanie sa so základnými geometrickými tvarmi Počet hodín: 19	Základné geometrické tvary. Triedenie predmetov podľa geometrických tvarov.
Spolu: 114 hodín	

Proces:

Podľa individuálnych schopností žiaka sa snažíme rozvíjať jeho matematické schopnosti, priestorovú predstavivosť a psychomotoriku. Pri vytváraní skupín o danom počte predmetov využívame ľahké rytmické riekanky a básničky, ktorých súčasťou je počítanie. Pri oboznamovaní sa so základnými geometrickými tvarmi využívame manipuláciu s drevenými a plastovými stavebnicami.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, vecné učenie).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motovačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Mgr. Eva Brestenská, Mgr. Viera Zorádová: Hravé počty 2 (pre B variant špeciálnych základných škôl)

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Vecné učenie
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vecné učenie je integrovaný predmet v prípravnom až 10. ročníku špeciálnej základnej školy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov.

Cieľom predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom. Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Vecné učenie	1	0	1

Ciele:

- poznať osobné údaje
- rozlišovať pohlavie
- orientovať sa v priestore školy
- orientovať sa v čase
- pomenovať ďalšie časti ľudského tela
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá
- orientovať sa v bežných životných situáciách

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Základná orientácia Počet hodín: 12	Mená blízkych ľudí. Rozlišovanie ľudí podľa pohlavia. Orientácia v priestore: Orientácia v budove školy, odkladanie predmetov v priestore triedy. Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne. Orientácia v čase: Porozumenie časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom. Utvrdenie pomenovania častí vlastného tela a tela iných osôb.
Poznávanie prírody Počet hodín: 14	Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút, hus, kačica. Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac. Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, drozd, mucha, motýľ, včela. Rastliny: izbové lúčne rastliny (podľa miestnych podmienok) a stromy (jabloň, hruška, slivka, orech, čerešňa). Diferenciácia chutí a vôní. Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia, počasie.
Orientácia v bežných životných situáciách Počet hodín: 12	Cestovanie autom a verejným dopravným prostriedkom. Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie Obchod: nakupovanie dvoch potravinových tovarov s pomocou a platenie s pomocou. Rozoznávanie ďalších obchodov podľa miestnych podmienok. Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €. Úloha lekára, zdravotnej sestry, poznanie pojmu: chorý - zdravý, teplomer - teplota. Vyjadrenie svojho zdravotného problému.
Spolu: 38 hodín	

Proces:

So základnými poznatkami o prírode sa žiaci oboznamujú na základe zmyslového vnímania, v priamom kontakte. Prakticky sa učia orientovať v bežných životných situáciách. Učíme ich chápať priestorové vzťahy, ktorými sa určuje poloha vecí v priestore vzhľadom k vlastnej osobe a vzájomnú polohu dvoch rôznych vecí.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie, hudobná výchova, zdravotná telesná výchova, matematika).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1. – 3 ročník špeciálnych základných škôl (variant B).

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Pracovné vyučovanie
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším. Obsah predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajška, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov. Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť,

čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoučelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam.

Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť. Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj. Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo. Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby. Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov. Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov. Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Pracovné vyučovanie	3	0	3

Ciele:

- osamostatňovať sa pri praktickom osvojovaní hygienických návykov
- upevňovať základné samoobslužné činnosti
- osvojovať návyky kultúrneho a estetického stolovania
- rozvíjať senzomotorickú a vizuomotorickú kontrolu
- utvárať základné pracovné zručnosti
- rozlišovať a pomenovať predmety určené k stolovaniu
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni
- rozlišovať rôzne materiály

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Sebaobslužné činnosti Počet hodín: 38	Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou. Používanie hygienických potrieb, vytváranie zručností pri manipulácii s nimi. Úprava zovňajšku. Púšťanie a zastavovanie vody v umývadle, splachovanie na toalete. Obliekanie a vyzliekanie odevu s pomocou. Obúvanie a vyzúvanie s pomocou. Stolovanie: zaujatie svojho miesta v jedálni, sedenie za stolom, jedenie, používanie lyžice pri jedení, pitie z pohára.
Práce v domácnosti Počet hodín: 28	Odkladanie hračiek a rôznych predmetov na určené miesto. Odkladanie odevu a obuvi. Práca v kuchyni - nalievanie čaju, mlieka, malinovky. Jednoduché prestieranie s pomocou. Umývanie s pomocou. Nácvik utierania prachu podľa pokynov, polievania kvetov.
Práce v dielni Počet hodín: 48	Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, textil, drevo, plastelína, hlina a iné. Skladanie a lepenie papiera. Skladanie mozaiky podľa farby, tvaru a veľkosti. Manipulácia so stavebnicovými tvarmi: ukladanie na seba - do výšky, vedľa seba - do dĺžky. Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie, nasúvanie, navliekanie, vhadzovanie. Skladanie jednoduchého puzzle. Skrutkovanie do perforovanej dosky. Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky. Rozlišovanie a pomenovanie detského náradia (kladivko, valček, lyžička a iné.
Spolu: 114 hodín	

Proces:

Pokračujeme v osvojovaní si hygienických, kultúrnych a pracovných návykov. Pozitívnou motiváciou podporujeme samostatnosť pri všetkých úkonoch základnej starostlivosti o seba.

Praktickou manipuláciou s predmetmi sa učia na elementárnej úrovni pochopiť ich účelné fungovanie. Žiakom poskytujeme čo najviac príležitostí na aktívnu a samostatnú manipuláciu s predmetmi. Vzhľadom na aktuálnu úroveň pracovných zručností a celkovú pracovno-motivačnú spôsobilosť žiaka uplatňujeme individuálny prístup.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, zdravotná telesná výchova, výtvarná výchova).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy(vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Knihy na rozvoj zručností a schopností žiaka. Využívanie stavebníc, puzzle, hračiek, internetu, prírodnín, predlôh, modelov a iné.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Hudobná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 - primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým. Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Hudobná výchova	1	0	1

Ciele:

- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus
- adekvátne reagovať pohybom na charakteristické zvuky niektorých rytmických nástrojov na základe sluchového vnímania
- utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku
- utvárať základný repertoár popevkov riekankového charakteru a detských piesní

Vokálne činnosti:

Obsahom vokálnych činností je upevňovanie a rozširovanie vedomostí a zručností v práci s hlasom v nadväznosti na predchádzajúce ročníky, v kultivácii speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov.

- Hlasové cvičenia, dychové cvičenia
- Nácvič piesní (Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec a iné).

Inštrumentálne činnosti:

Obsahom inštrumentálnych činností je hra a tvorba sprievodov na detských ľahko ovládateľných hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie, tvorba sprievodu pre hudobno-pohybové činnosti.

- Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária. Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon).

Hudobno-pohybové činnosti:

Obsahom hudobno-pohybových činností je reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta, improvizácia a pantomimické vyjadrenie. Obsah hudobno-pohybových hier a cvičení musí zodpovedať záujmom žiakov, lebo iba vtedy pristupujú k hrám a cvičeniam tvorivo.

- Hra na telo (tlieskanie, dupanie, poskoky)
- najelementárnejšie tanečné prvky (sólovo aj v skupinách): otáčanie, pohupovanie, podupy.
- Hudobno-pohybové stvárnenie piesní, skladieb určených na počúvanie, ale i rečňovanie, vyčítaniek a pod.
- Jednoduché hry so spevom (Tanček; Na ručníček; a iné).
- Rytmizácia jednoduchých riekaniak (Medved'ku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné).
- Pantomíma podfarbená hudbou (vyjadrenie pocitov, nálad jednotlivých vlastností)

Percepčné činnosti:

Obsahom percepčných činností je pozorné počúvanie a, aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak nadobúda prvé predstavy o vyjadrovacích možnostiach hudby. Odlišujú vokálne skladby od inštrumentálnych, rozlišujú jej náladu, charakter melódie...

- Počúvanie reprodukovanej hudby – detské piesne, ľudové piesne (Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica a iné).

Hudobno-dramatické činnosti:

Obsahom hudobno-dramatických činností je využitie všetkých činností, zručností a vedomostí na budovaní a predvedení dramatického príbehu. Zapojené sú aj získané skúsenosti a vedomosti z ostatných esteticko-výchovných predmetov: výtvarná výchova, literárna výchova - dramatizácia, etická, tanečná zložka pohybovej výchovy.

Muzikoterapia:

- hudobno-pohybové hry a cvičenia (hra s bábkami),
- pohybová dramatizácia pri hudbe (spôsob chôdze v určitom tempe, ľahký beh, poskoky),
- muzikomaľba (kreslenie pri hudbe),
- relaxácia pri hudbe (ležanie, sedenie pri tlmenom osvetlení)
- pohybové uvoľnenie pri hudbe.

Témy a obsah predmetu

Tématický celok	Obsah učiva
Rozvíjanie vnímania zvukov	Rozvíjanie pasívneho vnímania jednoduchých zvukov vyludzovaných bežnými predmetmi prostredia (šuchotanie papiera, štrnganie kľúčmi, prelievanie tekutiny v zatvorenej fľaši) bez vizuálneho vnímania zvuku, určovanie zdroja zvuku. Rozvoj pasívneho vnímania zvukov Orffovho inštrumentária. Vyludzovaniu zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária (paličky, bubon). Imitovanie prejavu hudobného nástroja.
Počet hodín: 5	
Osvojovanie piesní, rečňovanie, vyčítaniek, popevkov	Rytmizácia jednoduchých riekaniak: Medved'ku, daj labku; Haju, haju, hajušky a iné.

Počet hodín: 14	Nácvik piesní: Prší, prší; Bola babka; Čo by koza neskákala; Bude zima; Išla sova na tanec.
Hudobno-pohybové činnosti	Hra na telo - rytmizácia krátkych riekaniak a piesní. Najelementárnejšie tanečné prvky (sólovo aj v skupinách). Osvojovanie si základov pohybovej kultúry a rytmiky. Vyjadrovanie charakteru skladby pohybom (pochod, kolísanie). Hudobno-pohybové stvárnenie piesní, skladieb určených na počúvanie, ale i rečňovaniek, vyčítaniek a pod. Jednoduché hry so spevom: Tanček; Na ručníček. Pantomíma podfarbená hudbou.
Počet hodín: 11	
Počúvanie reprodukovanej hudby	Počúvanie – detské piesne, ľudové piesne: Varila myšička kašičku; Jeden kováč kuje; Kvá, kvá, kvačica
Počet hodín: 4	
Hudobno-dramatické činnosti	Hudobno-pohybové hry a cvičenia: Pohybová dramatizácia pri hudbe, muzikomaľba, relaxácia pri hudbe, pohybové uvoľnenie pri hudbe.
Počet hodín: 4	
Spolu: 38 hodín	

Proces:

Pri hudobno-pohybových činnostiach učíme žiakov dodržiavať rýchle a pomalé tempo hudby, pohybom vyjadrovať výrazné dynamické kontrasty. S oporou o hlas učiteľky ich učíme spievať prirodzene, s primeranou intenzitou a plynule, vzhľadom na ich individuálne schopnosti. Vhodným výberom skladieb s relaxačnými účinkami môžeme počúvanie hudby využívať ako prostriedok muzikoterapie. Počúvanie hudby odporúčame realizovať v trvaní najviac 3 – 4 minút.

Medzipredmetové vzťahy:

Okrem primeraných výtvarných ukážok sa využívajú aj rôzne literárne útvary, najmä rečňovanky, vyčítanky, príslovia a porekadlá, krátke a veku primerané básne a texty piesní. Na telesnej výchove možno vhodne využiť niektoré piesne, ľudové či hudobno - pohybové hry. A zase opačne: v niektorých predmetoch vhodne zvolená pieseň alebo inštrumentálna skladba pomôže zvýrazniť podstatu deja a obsah učiva. Hudobné dielo neraz poslúži aj ako inšpirácia pre námetové alebo tematické kreslenie. V rámci medzipredmetových vzťahov je vhodné odstraňovať únavu spevom, krátkou hudobnou hrou alebo inou hudobnou činnosťou.

Stratégie vyučovania:

podľa toho, ako vyučovacia metóda podnecuje a zaisťuje úroveň žiakovej aktivity:

1. metódy sprostredkovania hudby a hudobných poznatkov učiteľom

- slovný výklad (najmä pri počúvaní hudby), by mal učiteľ obmedziť, mal by radšej použiť názornú ukážku zvukovú alebo zrkovú, mohol by počas tejto metódy prejsť do rozhovoru so žiakmi a podnecovať ich aktivitu kladením jednoduchých otázok,

- demonštrácia hudobného diela (živý učiteľov spevácky alebo inštrumentálne prednes, mal by byť na vyučovaní častý)

2. metódy osvojovania hudby spoluprácou učiteľ a žiak

- hudobný dialóg (učiteľ zaspieva, alebo zahrá hudobnú otázku a žiak samostatne vytvorí symetrickú odpoveď)

3. metódy relatívne samostatného objavovania hudby a utvárania hudobných činností žiakom

- tieto metódy zvyšujú aktivitu detí a podiel samostatnej práce. Od žiaka vyžadujú tvorivosť, od učiteľa vhodnú prípravu a korigovanie. Sú to improvizčné pokusy, neskôr tvorba vlastných textov a pokus o ich syntézu s melódiou. (kreslenie pri hudbe v stoji a vyjadrenie rytmu hudby, pohybové vyjadrenie situácie prostriedkami hud. umenia, vyjadrenie pocitov, nálad...)

4. podľa priebehu jednotlivých fáz v hudobnom vyučovaní:

- metódy osvojovania učiva

- metódy precvičovania a opakovania učiva

- metódy preverovania vedomostí, schopností a zručností

Učebné zdroje:

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. V hudobnej výchove je to predovšetkým hudobný materiál (vokálne a inštrumentálne skladby, hudba k pohybovým hrám a tancom, piesne, skladby na počúvanie, hudobný materiál pre hrové činnosti a cvičenia), sústava hudobných činností vokálnych, inštrumentálnych, percepčných, hudobno-pohybových. Internetové stránky zamerané na hudbu.

- Piesne, hry a riekanky, M. Lysáková – Ľ. Kopinová – A. Podhorná
- CD ROM

Hodnotenie predmetu:

Hodnotenie HV vyžaduje osobný, diferencovaný prístup učiteľa k žiakovi. Hodnotenie hudobnej výchovy je špecifické, pretože musí zohľadniť špecifický prínos hudobnej výchovy k vzdelanostnému rastu a formovaniu osobnosti žiaka. Napriek dominantnosti zážitkov a formatívneho pôsobenia na žiaka nesmieme zanedbať ani získavanie vedomostí. Dôležitá je motivačná funkcia hodnotenia, a to najmä pri menej nadaných žiakoch. Preto učiteľ musí brať ohľad na predpoklady, ambície, vkus a predchádzajúce výkony žiaka, teda brať do úvahy aj komparačnú funkciu hodnotenia, správne odhadnúť pomer danosti, snahy a záujmu o hudbu a hudobnú výchovu, až potom úroveň hudobných činností a vedomostí. Teda aktuálny výkon žiaka hodnotíme vzhľadom na jeho možnosti. V procese hodnotenia učiteľ uplatňuje primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektuje práva dieťaťa a humánne sa správa voči žiakovi.

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Výtvarná výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 – primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj neverbálna forma komunikácie.

Ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj lateralitu,
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- spoločné výtvarné aktivity.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Výtvarná výchova	1	0	1

Ciele:

- rozvíjať hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov
- rozvíjať koordinovaný pohyb rúk
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu
- rozvíjať hmatové vnímanie
- orientovať sa na ploche
- vyjadriť slovné obsah kresby

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Kresba (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel) Počet hodín: 13	Napodobňovanie jednoduchých tvarov. Obkresľovanie foriem. Prekresľovanie čiar, kruhov a špirál. Rozlišovanie základných farieb. Vyfarbovanie predkreslených tvarov. Kresba farebnými školskými kriedami na papier A3.
Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, tempery, prstové farby) Počet hodín: 13	Maľovanie prstom prstovými farbami, tvorenie odtlačkov. Nanášanie farby na výkres štetcom. Maľovanie temperovými farbami na mokrý podklad. Pokrývanie plochy rozmanitými farbami, kladenými vedľa seba.
Modelovanie (plastelína, modurit, cesto a iné modelovacie materiály) Počet hodín: 12	Manipulácia s modelovacími materiálmi: miesenie, stláčanie, šúľanie, ťapkanie, vyťahovanie, gúľanie. Spracovanie väčšieho kusu modelovacej hmoty. Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny. Vytváranie trojrozmerných tvarov, naznačenie objemu.
Spolu: 38 hodín	

Proces:

Snažíme sa u detí rozvíjať koordináciu zraku a ruky, dôsledne zaraďujeme cvičenia jemnej motoriky. Pri modelovaní ich vedieme k tomu, aby sa pokúsili vystihnúť trojrozmernosť. Rešpektujeme individuálne možnosti dieťaťa, striedame rozlične veľké formáty, hrubší i tenší grafický materiál. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie, vecné učenie, matematika).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Knihy s námetmi s výtvarnou tematikou. Maľovanky a iné.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Učebné osnovy	
Názov predmetu	Zdravotná telesná výchova
Časový rozsah výučby	3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín
Ročník	štvrtý
Škola	Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany
Názov školského vzdelávacieho programu	ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia
Stupeň vzdelania	ISCED 1 – primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	10 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu:

Predmet telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je zameraný na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s autizmom, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností. S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Výchovno-vzdelávacie ciele telesnej výchovy pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov telesnej výchovy ako vyučovacieho predmetu vo výchovno-vzdelávacom procese, pričom je potrebné ich prispôbiť a doplniť na základe nutnosti zohľadnenia špecifik vývinu a prejavov žiakov s touto diagnózou. Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédska debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

Predmet	Štátny vzdelávací program	Školský vzdelávací program	Spolu
Zdravotná telesná výchova	3	0	3

Ciele:

- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít
- utvárať správnu koordináciu pohybov
- posilňovať vôľové vlastnosti
- v pohybových činnostiach rozvíjať individualitu a prosociálne správanie
- utvárať schopnosť podriaďiť sa skupine pri spoločnej telovýchovnej aktivite

Témy a obsah predmetu

Tematický celok	Obsah učiva
Riekanky a detské piesne Počet hodín: 5	Symbolizácia pohybov a aktivít
Chôdza Počet hodín: 20	Zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela. Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso. Koordinácia pohybov. Chôdza bez pomoci. Chôdza po akupresúrnom chodníku. Chôdza daným smerom, hore a dolu po schodoch. Pochodovanie po vizualizovanej trase. Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine. Prekračovanie prekážok.
Lezenie Počet hodín: 14	Lezenie po vizualizovanej trase. Podliezanie prekážok. Preliezanie prekážok. Lezenie po mierne šikmej ploche.
Beh Počet hodín: 19	V skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu. Beh s vyhýbaním sa prekážkam, k stanovenej méte. Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.
Skoky Počet hodín: 12	Poskoky na mieste znožmo. Skok z miesta, s otočením, skok cez čiaru. Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží. Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.
Hádzanie a chytanie Počet hodín: 16	Nácvik chytania lopty gúľajúcej sa po zemi, po šikmej ploche. Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom Hádzanie lopty hodenej do terča a na cieľ. Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, kotúľanie lopty po šikmej ploche. Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku.
Hry Počet hodín: 10	Rolové hry. Kontaktné hry. Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.
Sezónne činnosti - zimné obdobie Počet hodín: 10	Hry na snehu. Nácvik chôdze po klzkej ploche. Sánkované na miernom svahu. Kĺzanie na snehu, ľade.
Sezónne činnosti - jarne obdobie Počet hodín: 4	Turistika
Sezónne činnosti - letné obdobie Počet hodín: 4	Turistika
Spolu: 114 hodín	

Proces:

Využívame rehabilitačné techniky, globálnu a lokálnu relaxáciu. Precvičujeme orientáciu v priestore. Zaráďujeme cvičenia na rozvoj kinesteticko-diferenciačnej schopnosti, aby vnímanie, rozlišovanie a motorická akcia tvorili prirodzenú jednotu. Pri týchto cvičeniach je vhodné využívať rôzne druhy ľahkých lôpt, napríklad stolnotenisovú, soft tenisovú, tenisovú.

Medzipredmetové vzťahy:

Formou priereзовých tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (hudobná výchova, rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie, vecné učenie, matematika).

Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania, rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

Učebné zdroje:

Knihy pre deti s pohybovými hrami, riekanky, rečňovanky a iné.

Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.